

Woodcraft

4/2011

časopis Ligy lesní moudrosti

zima

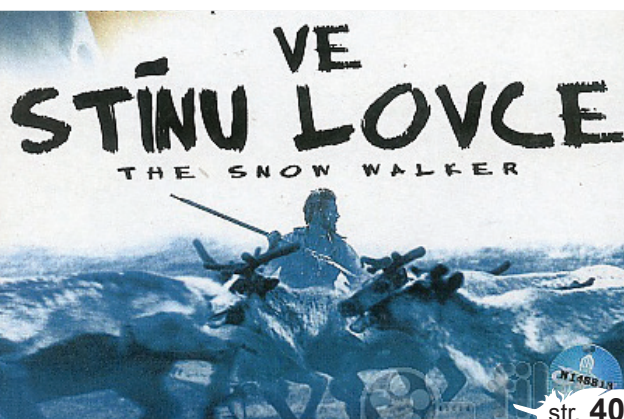
str. 4

str. 12

str. 30

str. 40

JEN MY TO MŮŽEME ZMĚNIT STR. 2

Josef Porsch – Ablákela

STALO SE STR. 4

Co se událo v LLM.

IZRAEL STR. 12

Tomáš Koubek – Okeya

VÝPRAVY NA BĚŽKÁCH STR. 18

Jiří Macek – Čiksika

VZPOMÍNKA NA MIGISIHO STR. 21

(1926–2011)

David Koura – Dodýš

ÚVAHY NAD DEVÍTI HLAVNÍMI STR. 23

ZÁSADAMI WOODCRAFTU

Martin Kupka – Logan

Ilona Kaletová – Owotarla

ANGLICKÁ POMERANČOVÁ STR. 25

MARMELÁDA

Iva Jurkovičová – Olowanteča

HOPSA, PACHOLÁTKA STR. 26

Iva Jurkovičová – Olowanteča

CO SE TÝKÁ ŠKOLEK STR. 27

Aleš Sedláček – Tokaheya

RAWHIDE – NETRADIČNÍ DÁRKY STR. 30

NA POSLEDNÍ CHVÍLI

Petr Novotný – Perry

ZE STARÝCH KRONIK STR. 32

CHVÁLA FOUKACÍ HARMONIKY STR. 34

Jiří Macek – Čiksika

VNITŘNÍ USPOŘÁDÁNÍ STR. 35

RODINNÝCH KMENŮ V LLM

Martin Pejša – Medvěd

Gabriela Modřanská – Gábina

PROČ JSOU VRÁNY ČERNÉ STR. 37

Pavel Spálený

VELKÝ PŘÍBĚH BÍLÉHO BIZONA STR. 38

Kačka Bejčková – Thokatamaniho

FILMOVÉ OKÉNKO STR. 40

Jan Bejček – Thokata Mani

VÁNOCE, VÁNOCE PŘICHÁZEJÍ... STR. 42

ANEB VÁNOČNÍ HRY NEJEN NA NADÍLKU

Kateřina Chvátalová – Ileyawin

KOMIKS – STARŠÍ SESTRA STR. 43

A TAJEMNÁ VŮNĚ

Jan Merhaut – Mokrouš

Redakční rada

Šéfredaktorka

Kateřina Benešová – Wičanhipi

Obrazový redaktor

Tomáš Koubek – Okeya

Grafická úprava a DTP

Martin Svoboda

Jan Bejček – Thokata Mani

Korektor

Vlastík Růžička

Autoři jsou vždy uvedeni kurzívou pod svým článkem.

Adresa redakce

Liga lesní moudrosti –
časopis Woodcraft,
Senovážné nám. 24, 116 47 Praha 1

casopis@woodcraft.cz

http://www.woodcraft.cz

Knihařské zpracování a tisk

RETISK – Praha

Distribuce

Balmax, s.r.o.

Přetiskování obsahu povoleno pouze s písemným souhlasem redakce nebo autora a s udáním pramene. Příspěvky redakce vrací jen na vyzádaní autora.

Názory autorů článků nemusí souhlasit s názory redakce.

Cena výtisku 30 Kč plus poštovné.

Informace o předplatném na ustredi@woodcraft.cz.

Cena pro členy LLM v příspěvcích.

Ročník 22, číslo 4.

Navazuje na časopis *Bizoni vítř*.
Náklad 700 ks.

Uzávěrka příštího čísla je 8. února 2012.

ISSN 1210-5252.
MK ČR E 5455

1. strana obálky

Foto: Jan Bejček – Thokata Mani.

4. strana obálky

Kreslí: Pavel Čech.

Letošní mimořádně krásný, teplý barevný podzim už se s námi nejspíš definitivně rozloučil. Pestrobarevná scéna se zatáhla šedobílou mlžnou oponou a my, diváci, už netrpělivě čekáme na další jednání hry jménem *Rok v přírodě*. Chvilky, kdy otevíráte číslo tohoto časopisu, možná právě připadá na den zimního slunovratu. Občas přemýšlím, jak se srovná s tím, že jakýsi astronomický začátek roku připadá vlastně na konec roku přírodního. Teď teprve přijde zima – a jaro, ten pravý začátek, je ještě tak v nedohlednu...

Přeji vám všem krásně prožitou zimu – sních na horách, led na rybnících, mráz na táboření, modrou oblohu i třpytivé hvězdy nad hlavou a hlavně kamarády, se kterými budete prožívat veselé chvíle. Bylo by troufalé doufat, že po vydařeném podzimu přijde i vydařená zima, to bychom toho možná chtěli trochu moc, ale uvidíme. „Optimista se nemá z čeho radovat,“ praví Murphyho zákon. Tak nevim. Snad zvládne obojí. I ten optimismus, i to radování.

Kamila Lunerová, náčelnice LLM

Milí čtenáři,

v minulém čísle nám řádl šotek a udělal několik chyb týkajících se autorství. Omlouváme se a uvádíme vše na pravou míru.

- Okeya není autorem fotek kmene Tussilago, fotky pocházejí z archivu řečeného kmene.
- Autorem receptu na houbovou kaši je Tomáš Jurkovič – Jerry,

přestože obsah tvrdí něco jiného.

- Povídku Kojot a vašiču ilustrovala Pavlína Opatrná.
- Autorkou zprávy z 6. mezinárodního setkání je Kateřina Hanzlíková.

Děkujeme za pochopení,

Vaše redakce

U článků najdete tipy na činy a mistrovství, k jejichž plnění vás může článek inspirovat nebo vám pomoci.

Líbí se Vám časopis *Woodcraft*? Nejste členové Ligy lesní moudrosti, ale chcete, aby Vám příští rok chodil rovnou do schránky? Jste členové LLM, ale jeden výtisk Vám nestačí?

Objednejte si předplatné!

Stačí zaplatit 140 Kč na účet LLM č. 157137398/0300, uvést variabilní symbol 7711 a do zprávy pro příjemce napsat Vaše jméno a adresu, na kterou Vám má časopis chodit. *Woodcraft* si též můžete předplatit hotově v kanceláři LLM, či se informovat o jiných možnostech na ustredi@woodcraft.cz.

Jen my to můžeme změnit

Úvaha o smyslu Vánoc v životě woodcraftera, člověka současnosti.

Dá se ještě něco nového říci k Vánocům (konci roku, zimnímu slunovratu)?

Snad bude čtenář souhlasit, že smysl Vánoc se dosti posunul.

Nejčastější otázkou předvánočního období je „už máš dárky?“ místo „daří se ti zklidnit?“

Vánoce – to je hlavně zklidnění. Zklidnění adventu v očekávání připomínky narození Krista. Zklidnění zimního slunovratu.

Nejedná se jen o náplň našich běžných víkendů – vyčistit hlavu od pracovní náplně a starostí. Jde o svátek (svatost), kdy si dáme dovolenou (něco si dovolíme).

Jak se k Vánocům staví lesní moudrost (jakožto hnutí snažící se propojit současný život s našimi kořeny)?

Woodcrafter

- si vymezí čas na sebe
- vyrábí podle možnosti dárky ručně
- prožívá kruh rodiny i přátel v kmeni
- táboří a zažívá obřad nového roku
- udržuje, oživuje a doplňuje tradiční zvyky a myšlenky
- zprostředkovává je svým dětem i členům kmene

Vánoce a přelom roku jsou také spojeny s bilancováním. Podle starých tradic něco nového přichází, aby nahradilo staré.

Vnímám to tak, že je možné se skrze vánoční zastavení změnit. Můžeme se znovuzrodit, odhodit staré a přijmout nové.

Proč? Každý má nějakou věc, kterou by ve svém životě rád změnil, a pokud ne, tak o ní netuší, ale je tam.

Mé zajaté koleje mě nutí k pohodlnosti, ale život potřebuje vývoj.

Život má podle mě takovou vlastnost, že člověka nutí k proměně sebe sama, uvědomění si toho, co o sobě a svém vztahu ke světu dosud neví.

Narodí se dítětko, člověk ztrácí někoho blízkého, najdeme si někoho, koho bezmezně milujeme, vztah se rozpadá – to všechno jsou situace, kdy se rodí něco nového.

V té chvíli je vše nepodstatné odsunuto. Značkové oblečení nebo pocit moci je najednou na vedlejší koleji, člověk je jakoby nahý.

Vánoce přináší radostnou zvěst – můžeme se posunout. Když rosteme, pomáháme ostatním. Jsme totiž snesitelnější, laskavější, moudřejší.

A proto je třeba zvážit odpovědi na tyto otázky: Přináší mi opravdu radost a energii dokonale provedený předvánoční úklid? Je množství dárků skutečně znakem toho, jak moc mám obdarováváné rád? Budu já sám schopen najít si čas na sebe, abych byl lepším člověkem?

Hezké Vánoce.

Josef Porsch – Ablákela,
ohnivec LLM

ablakela@gmail.com

Čotokva Malé lóže

Utekly další dva roky od té minulé a v kmenech povyroستli adepti na Čotokvu (lesní školu).

Letošní místo konání bylo na česko-polských hranicích, severozápadně od Police nad Metují. Cestou na začátek čtyřdenního putování jsme si zahráli hru, která nás nejen pobavila, ale také rozdělila do tří rodů, které se pro nás staly na týden vším. Každý rod se jmenoval jinak, měl jinou trasu, ale cíl měli všichni stejný.

Jak jsme se dozvěděli z brožury, byl to Ruprechtický Špičák v pondělí ve 12 hodin (a máme tam být opravdu včas).

Jeden rod tedy vystupoval v Bernarticích a zbylé dva v Lubawce, což je první větší městečko za hranicemi.

Rod, ve kterém jsem byl, se jmenoval Čaponka Teča (Malý komár). Naše putování začínalo v Lubawce a pokračovali jsme přes Chelmsko Saskie, Mieroszow a zase zpátky do Čech na Špičák.

Cestou jsme se navzájem seznamovali, poznávali jiný kraj, lidi a také plnili zapeklité úkoly, jako například najít se pospolu

na stromě, nést vodu alespoň dvacet minut v puse, domluvat se s tamějšími domorodci, jít půl hodiny mimo cestu apod.

Spolu jsme také stoupali do kopců a pak zase klesali do údolí (myslím, že toho stoupaní bylo víc), spali pod širým nebem a bavili se o tom, jak to v kterém kmeni funguje, co nás spojuje a co rozděluje.

V pondělí v poledne jsme se opravdu sešli s ostatními rody na Ruprechtickém Špičáku pod rozhlednou.

Byli jsme rádi, že se zase všichni vidíme. Další, co nás čekalo, bylo zabezpečit vajíčko, o které jsme se celé tři dny bedlivě starali, a hodit ho z rozhledny dolů. Bohužel, nikomu se nepodařilo postarat se o šišatého kamaráda a všem, až na lektora, se vajíčko rozbilo.

Lektoři s námi probrali úkoly, které jsme usilovně plnili. Dostali jsme další body provázející celou Čotokvou. Když byli všichni náležitě ohodnoceni, vydali jsme se společně dál na cestu.

K večeru jsme došli kus za Jetřichov, když se začalo stmívat, sešli jsme se u ohně, kde se hrálo, zpívalo a povídalo třeba o struktuře

woodcraftu či táboření. Atmosféra byla přímo okouzlující.

Další den byl poslední putovací, což někteří uvítali.

Prošli jsme Broumovské stěny až do vesničky, odkud nám jel autobus do Police nad Metují a pak dál do Dědova, kde na nás čekala nádherná roubenka a hned za ní osvěžující Metuje.

O vaření se staral Čiksika, vařil nám zdravě bez glutamátu, pochoutky z různých konců světa a bylo to velmi dobré.

V úterý večer začal maraton přednášek, testů a schůzek na zkoušky, které prověřily každého z nás.

Na čtvrtek byl na programu celodenní výlet do polských skal a skanzenu, kde pokračovaly schůzky.

V pátek a v sobotu pokračovaly velmi zajímavé přednášky, například na téma zdravotní, právo, turistika, woodcraft. Program se pomalu blížil ke konci a my jsme si začali uvědomovat, že za chvíli pojedeme domů. Nikomu (aspoň mi to tak přišlo) se domů nechtělo, asi proto, jak jsme si na sebe za ten týden zvykli a jak nám bylo dobře.

V sobotu večer byl připravený závěrečný sněm, kde jsme se dozvěděli tu dlouho očekávanou zprávu. „Udělal jsem to, neudělal jsem to a kolik mám bodů?“ Přesně na tyto otázky jsme na sněmu dostali odpovědi. Nejlépe z nás absolvovala Čotokvu Rosnička.

Poslední večer jsme si užili s kytarou a zbylými gurmánskými specialitami, které nám zbyly. V neděli jsme se odebírali k domovu, do různých koutů republiky.

V neposlední řadě bych chtěl poděkovat lektorům, díky kterým byl ten týden takový, jaký byl – skvělý, patří jim tedy velké WAŠTE!

Martin Kubín – Zlobr

Setkání nad myšlenkou rodinných kmenů

O víkendu 16.–18. září proběhlo setkání nad myšlenkou rodinných kmenů v LLM.

Místo, vzhledem k počtu účastníků a jejich stoprocentní pražskosti, bylo na poslední chvíli modifikováno. Pod svojí střechou v Brandýse nad Labem nás přijal náčelník Tussilaga.

Stanovená témata byla načata, objevila se řada podnětů pro další přemýšlení. Jednalo se o první krok k otevření tohoto tématu v Lize. Setkání se zúčastnili zástupci rodinných kmenů Čovečů, Tussilaga a zástupce vznikajícího rodinného rodu. Velikou radostí a posilou byla účast rodu z kmene Wahpeton, která celému setkání umožnila dotknout se témat i z pohledu starší generace woodcrafterů.

Fakt velmi omezeného počtu účastníků nám dal jistou volnost

v širí probíraných okruhů. A tak jsme mluvili o vymezení woodcraftu, jak ho z rodinných kmenů cítujeme, o vhodnosti našeho programu pro rodiny mimo Ligu. Mluvili jsme o vývoji kmenů v čase, o změnách a setrvávání. Probrali jsme zdroje konfliktů a pokusili se zmapovat praktické fungování rodinných kmenů.

Krásné sobotní počasí nás vylákalo na asi 20km vycházku po březích Jizery a Labe a užili jsme i venkovního nocování.

Zcela neplánovanou a milou věcí byla možnost účastnit se neformální gratulace k jubileu Sýcovy ženy Míly.

David Korecký

Kiwendotha 2011

Na vysokém smrku poblíž Losinského potoka hnízdila již několik měsíců rodinka káňat. Jednu zářijovou sobotu, když byl vzduch provoněn paprsky slunce a o nadcházejícím podzimu ještě příroda neměla ani tušení, se této rodince stala velká událost. Jejich prvorozený syn se konečně naučil létat a mohl vyrazit na svůj první samostatný let. Než vystartoval, rodiče ho dlouho poučovali, co smí a co ne.

„Nikdy nelétej velkou rychlostí okolo korun vysokých stromů. Neseď na suché a slabé větve. Dej si pozor na dravá zvířata, jež se pohybují po zemi. Jsi ještě malý a mohla by tě ošklivě poranit. Největší pozor si dej, synku, na lidi. Ti už by k nám do

přírody neměli vůbec chodit. Jezdí po lesích páchnoucími auty, odhazují kolem sebe spousty odpadků a křičí na celé kolo tak, že i tetřev hlušec bere nohy na ramena a utíká co nejdál, neb se to nedá vydržet. V těch svých městech si stavějí obydlí, která se do krajiny vůbec nehodí a zamouřují vodu, vzduch i půdu čímsi nechutně smradlavým.“

Rodiče synkovi vyjmenovali snad všechno, co by ho mohlo zlého na jeho první cestě potkat, a když opouštěl rodné hnízdo, ještě za ním dvojhlasně křičeli: „Na lidi, synku, na ty si dej největší pozor!“

Večer, když se do krajiny snesla tma, rodiče strachem celí bez sebe netrpělivě čekali na návrat svého potomka. Již byli velmi zoufalí

a v hlavách jim běhaly jen ty nejčernější myšlenky, když na obloze nad sebou zaslechli známé zapískání. Výletník se snesl do hnízda a v jeho očích bylo vidět vzrušení z právě prožitého dne. Maminka s tatínkem ho schovali do tepla svých křídel a vyzvali ho, ať vypráví, co celý den dělal a viděl.

„Měli jste pravdu, svět je opravdu krásný tak, jak jste mi o něm od malička vyprávěli. Obkroužil jsem několikrát naše údolí a pozoroval jsem život kolem sebe. Viděl jsem mravence, jak si neúnavně staví svoje obydlí, lišku, která vodí svá mláďata lesem a učí je lovit, potom párek kachen cachtajících se v tůňce potoka, a včelky, jak hledají poslední sousta ve květech pozdně kvetoucích rostlin. Jenom

jedna věc mi přišla divná. Když jsem přistál v koruně statného dubu a sledoval, co se děje kolem, uzřel jsem též lidi. Varovali jste mě před nimi,

ale tito asi byli jiní, než o jakých jste mluvili. Na louce měli postavené špičaté stany, které krásně ladily s okolní krajinou, hořel tam oheň a linula

se z nich vůně připravovaného jídla. Lesem chodili opatrně tak, aby nerušili jiné tvory, a učili se je poznávat. Prohlíželi si rostliny, ptáky a stromy a učili se z bláta poznat, které že to zvíře tudy proběhlo. Jiní zase pod dohledem svých otců a matek zkoušeli lovit lukem nebo oštěpem, rozdělávat oheň, vázat uzly a psát indiánské písmo. Nemohl jsem uvěřit, že toto mohou být ti ničitelé přírody. Říkali jste mi, že lidé do přírody již nepatří, ale tihle?

Když večer stáli u slavnostního ohně, drželi se za ruce a zpívali píseň ke stejnému bohu, k jakému zpíváme my, věděl jsem, že o těchto jste rozhodně nemluvili. Možná takoví někde jsou, ale já, já jsem je, maminko a tatínku, neviděl.

Jiří Zelenka – Zeli

Valná hromada 2011

Uplakané a pošmourné počasí o víkendu 7.–10. 10. 2011 nahrávalo setkání náčelníků a zástupců kmenů LLM na valné hromadě, která se konala v útulném sále na Rychtě Krásensko v Moravském krasu. Sjeli se zástupci z 24 kmenů, celkem přes 60 lidí.

V sobotu ráno zahájil valnou hromadu ohnivec Ablákela, pak následovala tichá vzpomínka na woodcraftera Migisiho, který opustil letos v červnu naše řady.

Dopoledne pak bylo ve znamení zpráv náčelnictva a KRK.

Uplynulý rok byl prvním rokem pod mým vedením. Myslím, že se podařilo dotáhnout a uskutečnit řadu aktivit, které byly zahájeny již během předchozího náčelnictva a konečně se dobraly konce.

Za nejvýznamnější považuji vydání Kmenového zřízení – knihy o základních principech woodcraftu, o tom, co dělá woodcrafterský

kmen woodcrafterským kmenem. Porod této útlé příručky byl provázen mnoha diskuzemi, nezřídka velmi vášnivými, neboť jejím cílem bylo nastínit, co to je woodcraft a jak jej praktikovat. Jenže woodcraft může mít tolik pohledů, že bylo nesnadné najít TO společné, co by mělo být vlastní každému woodcrafterovi. Společného máme mnoho, ale každý klade větší důraz na to či ono. Ale co je nejdůležitější? Všechno? Nutno poděkovat všem, kdo se v uplynulých letech zapojili do tvorby tohoto dokumentu. Ráda bych vyzdvihla i nádherné kresby Pavly Levínské, které celou knihu provází. Knihu dostane každý kmen zdarma (1 ks), dá se koupit v kanceláři, a co nejdříve se ji budeme snažit distribuovat i do knihkupectví.

Z dalších dlouhodobých projektů se těším na dokončení stavebních úprav na Framu – naší ubytovně na Filipově Huti, doufejme, že letošním

rokem bude stavebně v podstatě hotova, právě probíhá rekonstrukce podlahy v jídelně a s tím související úpravy.

Světlo světa spatřil i několik let diskutovaný prezentační web pro veřejnost – www.ligalesnimoudrosti.cz, který by měl sloužit jako rychlá ukáзка, co to LLM je, zejména pro rodiče a další zájemce. Tradiční web www.woodcraft.cz bude fungovat i nadále tak, jak jste zvyklí, vzájemně budou provázané. Pod vedením Čiksiky došlo i k novelizaci Svitku březové kůry, zatím je pouze v elektronické formě, vydání v tištěné podobě je v plánu až na příští rok.

V uplynulém roce proběhly dva běhy náčelnických zkoušek, kterými prošlo celkem 32 účastníků, řada z nich se opravdu stala náčelníky, vznikly tři nové kmeny (budiž, oddělením od stávajících kmenů), přibyl jeden nový rod. Proběhla i Čotokva Malé lóže. Nutno

vyzdvihnout, že kursy byly doprovázené e-learningem, který by měl sloužit i v následujících letech.

Za další perspektivní počín vedoucí možná k navýšení členské základny považují navázání kontaktů s lesními mateřskými školkami, pro které jsme uspořádali vzdělávací wodcrafterský víkend a našli jsme mnoho společného.

Nelze opomenout, že řada činností úspěšně probíhá v návaznosti na předcházející léta (Velké hry, časopis Woodcraft, ohnivecká setkání...) díky všem, kteří jsou ochotni

se dlouhodobě několik let věnovat jejich zajištění.

Co nás čeká do budoucna? O roku plném nejrůznějších aktivit svědčí bohaté kalendárium, takže rozhodně se máme na co těšit.

K nejdůležitějším bodům diskuze patří, že členské příspěvky budou stejné jako loni, tj. dospělí 480 Kč, rodiny 600 Kč, studenti (i důchodci a další výdělečně nečinní) 300 Kč, děti do 15 let 240 Kč. Výroční sněm se bude konat v netradičním termínu dne 1. září 2012 na Malém Waldenu.

Vítaná byla i večerní diskuze náčelníků i členů kmenů (převážně) dětských, kde se vzájemně vyměňovaly zkušenosti s vedením dětí – jak řešit *nenapravitelné zlobivce*, jak si udržet odrůstající členy aj... O každém z témat by se mohlo diskutovat velice dlouho.

Ještě jednou bych ráda poděkovala všem, kdo se jakkoliv podílí na činnosti LLM, a zejména mým spolumojovníkům v náčelnictvu, s nimiž je radost spolupracovat.

S modrou oblohou,

Kamila Lunerová, náčelnice LLM

Cyklistické podzimky v Břeclavi

Na letošní podzimní prázdniny jsme se rozhodli vyrazit stejně jako loni do Břeclavi. Už v Brně na nádraží bylo na většinu z nás poznat, jak strávíme pět dnů volna bez školy, neboť nám na krosnách visely cyklistické helmy. Břeclav a její okolí je totiž pro cyklisty rájem na zemi. Všude mnoho dobře značených cyklotras a pěkných památek. Ne, že by to tu pro chodce nebylo vhodné, vše je krásně blízko a dostupné dopravou. Ubytování jsme měli v klubovně kmene Tatankaska. Oproti loňskému roku zde proběhlo mnoho změn a my byli mile překvapeni. Sotva člověk párkrát šlápně do pedálů, už se nachází v Lednicko-vatickém areálu, ve kterém si každý přijde na své. Proto jsme hned první den vyjeli navštívit místní Janův hrad a rozhlednu Minaret, ležící v lednickém zámeckém parku. Rozhledna je 60 m vysoká a má 302 schodů. Svrchu lze dohlédnout do širokého okolí a dokonce až do Vídně. V parku, který zvláště na podzim hraje všemi barvami listů stromů, jsme si zahráli několik her a jeli

zpátky do klubovny. Ten den jsme měli v nohách 25 km.

Další den ráno jsme vyrazili na rozsáhlé velkomoravské hradiště jménem Pohansko, ve kterém se nachází lovecký zámek, zrekonstruovaná velkomoravská tzv. polozemnice a studna, v blízkosti areálu také řada řopíků, což je lidový název pro lehké opevnění. Naše cesta dále pokračovala kolem soutoku řek Moravy a Dyje až do nejjihněji položeného moravského města Lanžhot. Odtud nás čekala cesta zpět do Břeclavi, která uběhla velice rychle. Večer byl očekáván velký kulturní zážitek. Popcorn, film atd. Už víte? Nejspíše ano. Přímo v klubovně jsme si udělali kino a společně zhlédli film *Poslední Mohykán*. Unaveni ulehli všichni do spacáků s očekáváním, co přinese další den.

Vstali jsme brzy ráno, neboť byl před námi velký cíl a to Mikulov vzdálený 30 km. Jelikož jsme s sebou měli i menší děti s menšími koly, vymysleli jsme jim proto pohon pomocí gumy, na které jim starší členové pomohli cestu bez problému zvládnout. Proto nám cesta rychle ubíhala a před námi se brzy objevil Mikulov. Zde jsme potkali

naše necyklisty, kteří přijeli autobusem a společně s námi se vydali navštívit vápencovou jeskyni Na Turoldu. Tam se o nás postaral vtipný průvodce a my se tak dozvěděli plno nových zajímavostí. Jeskyně je plná chodeb a síní, vytvářejících labyrint. Člověk chodí po dně

medicinové kolo a kmenový sněm, na kterém bylo uděleno několik nových přezdívek.

Ráno jsme si mohli pospat, jelikož se měnil čas. Čekala nás cesta domů. Sbalili jsme se a ještě naposledy se vydali na kola, tentokrát opět do Lednicko-valtického areálu. Poctili jsme návštěvou trojici krásavic Tři grácie – antické bohyně, dále gotickou kapli Sv. Huberta a nakonec Rendez-vous (Dianin chrám) připomínající vítězný oblouk. Poslední hodnota tachometru ten den byla 22 km. Ještě bylo nutné předat klíče od klubovny Stoupovi a už jsme nakládali kola do vlaku. Opět jsme si to tu náramně užili, i když tu někteří byli už podruhé. Rádi bychom se sem určitě ještě někdy podívali. A kolik že jsme to najezdili celkem? Krásných 155 km.

Za kmen Stopaři

Lenka Borkovcová – Tringa

bývalého jurského moře. Vše zdobí tzv. turonská výzdoba, která připomíná svými tvary květák či mýdlovou pěnu. I dnes bylo třeba dojet domů a jelikož se schylovalo k večeru, vydali jsme se nazpět. Na klubovnu mezitím za námi přijeli další členové. Už nás tu bydlel pěkný počet lidí, něco přes dvacet. Večer jsme šli do místního bazénu relaxovat, neboť za dnešní den nám nohy našlapaly poctivých 60 km.

Sobota byla odpočinkovým dnem. Dopoledne si většina začala vyrábět indiánské kapote. Výrobu však přerušil tradiční cyklistický závod Giro, připravený Wančetanem.

Stačilo si vylosovat číslo a dorazit na start. Zúčastnit se mohli velcí i malí, starší i mladší, neboť byl závod rozdělen do tří kategorií. Ti nejlepší z nich byli patřičně odměněni cenami. Každý podal skvělý výkon. Večer se konalo první

Podzimní táboření Strážců údolí s Malým princem

„Dospělí sami nikdy nic nechápují a děti to hrozně unavuje, stále a stále jim něco vysvětlovat. Děti musí být k dospělým hodně shovívavé.“

Jako každý rok, i letos, se s koncem října přiblížila tradiční akce Velké lóže našeho kmene – podzimní táboření. Vlastně se jedná o takový malý výstřelek nás *velkejch*, kdy se děti nechají doma (toto je jediná výjimka, opravdu, jinak je bereme všude s sebou) a VL jede načerpat energii do týpí.

Pár týdnů před začátkem bylo potřeba zařídit spoustu věcí, přinejmenším rozeslat pozvánky. Akce to měla být jako každá jiná, než mě

Chlup požádal, jestli bych mu pomohla podzimní táboření naplánovat. Tematické podzimní táboření pro Velkou lóži? Prostě výzva, takže jsme se na to po hlavě a s obrovským nadšením okamžitě vrhli. Kdo kdy něco plánoval, ten proces moc dobře zná. Přes prvotní nadšení,

první skvělý nápad, první překážku, nejistotu, zda to bude probíhat podle našich představ, jsme se dostali až do fáze vylepšování maličkostí. A tak po necelých dvou týdnech příprav jsme mohli s radostí vyjet vstříc přírodě. Myšlenka byla jednoduchá – budme chvíli dětmi

a koukejme se na svět tím, čím ho opravdu vidět můžeme.

„Správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

Ve čtvrtek navečer dorazil přípravný tým na louku. Všechno bylo podrobně rozplánováno, od seznamu materiálu, který je potřeba nanosit, až po počet kroků, kterým je nutno na místo dojít. Bylo naprosto jasné, že já, Chlup, a náš první účastník Helča jsme připraveni na všechno. Po deseti minutách nadšeného tahání týpiovek jsme zjistili, že nemáme dveře, po dalších pěti minutách nám začaly scházet jehlice, a hodinu nato jsme týpi roztrhli. Jo když se daří. Po několika neúspěšných pokusech se spínacími špendlíky a náplastmi a po dalším natržení bylo rozhodnuto, že věci necháme ležet na louce a prostě odjedeme domů... Tahle varianta byla nakonec zavrhnuta, a tak jsme tedy odjeli do nedaleké chalupy pro šití. Kdo o půl dvanácté, na opuštěné louce, za svitu čelovky a v rukavicích nezašival týpi, tak netábořil. Nicméně, po vyrobení třinácti jehlic a natříkrát přestavěné trojnohy se nám týpi pyšně tyčilo nad hlavami a my za nádherného zvuku praskání ohně mohli jít konečně spát.

Druhý den dopoledne jsme se šli se zbytkem osazenstva nedaleko louky. Cestou zpět na tábořiště se před námi objevil človíček v kabátku a šále: „Ahoj, chcete se podívat na mého beránka? Jen se koukněte, je on zrovna usnul, podívejte, jak spinká.“ Někteří byli opravdu dost zmatení, když jim človíček ukazoval obrázek bedýnky. Já nechápu proč, beránek opravdu v bedýnce spal. „Co tu vlastně děláte? Vy tu bydlíte, takhle všichni spolu? Jé to se mi líbí. Pojdme se podívat na západ slunce, ty já mám strašně rád.“ A to bylo všechno, co nám človíček

pověděl, pak už mluvil jenom o západech slunce, asi je má opravdu moc rád. Po debatě co s tou osůbkou, a rázném rozhodnutí, že „né Bačo, opravdu skopové večeret nebudeme,“ jsme vzali človíčka k nám a slíbili mu, že mu večer západ slunce ukážeme.

Po rychlém zabydlení jsme začali s přípravou večerního initipi. Všechno šlo jako po másle a už po dvou hodinách věčný oheň hořel. Což bylo moc dobře, protože nás ještě čekala spousta věcí. Jako první jsme vyráběli origami květiny, ovšem nebyly to obyčejné květiny, ale Naše květiny. Každý si měl do své květiny napsat motto, myšlenku, jednoduše to, co by tam chtěl mít – zkrátka vložit do květiny něco, co má rád. Pak si každý ke svojí květině připevnil spínací špendlík a tak ji mohl stále nosit s sebou. Oheň krásně praskal, kameny se nahřívaly a my začali vyřezávat dýně. Tohle nadchlo opravdu všechny, a tak nebylo potřeba nikoho k činnosti povzbuzovat. Poslední dloubnutí nožem a už se šerilo, vhodná doba na lehkou večerí následovanou obřadem inipi.

Na závěr dne nás čekala už jenom taková nepřilíši příjemná maličkost,

název *3 plus minus 3* mluví sám za sebe. Každý měl napsat na papír tři pozitiva a tři negativa týkající se kmene. Lístečky se poté zamíchaly v čepici a každý si jeden, jiný než svůj vlastní, vylosoval. Následně s ním mohl naložit, jak uznal za vhodné, mohl si ho přečíst a pak si vzít k srdci to, co se dozvěděl; mohl ho vyhodit či spálit; nebo si ho mohl nechat třeba na druhý den. Jediné, co se nesmělo, bylo o tom, co si tam přečetl, mluvit s někým jiným než s tím, kdo to napsal. Možná to někdy zkuste, vyzkoušejte si nahlédnout do duše někomu, o kom si myslíte, že ho znáte a že víte co má rád, anebo co ho trápí, myslím, že můžete být velmi překvapeni.

Ranní píseň a rozcvička je zaručeně ten nejlepší způsob, jak přivítat nový den, děti to vědí, tak bylo potřeba to ukázat i dospělým. Vzájemně jsme se vykopali z pelíšků a šup zahrát si vybíjenou-vracečku. Ani bych nevěřila, jací jsou dospělí lenoši, přitom určitě tuhle hru jako malí zbožňovali. Po snídani jsme se vydali vylévat stopy. Vybavení čtvrtkami, sádrou, vodou, kelímky a ostřížím zrakem jsme zahájili lov na všechnu divou i ochočenou zvěř v okolí. Víceméně úspěšně

jsme ulovili pár srnců, několik psů, koně a tři ovce. A celý den nás doprovázel náš nový kamarád, který se pořád smál, na všechno se ptal, ale skoro nikdy nám na nic neodpověděl. Něco málo jsme se o něm přeci jenom dozvěděli, že prý pochází z jiné planety, že nemá rád baobaby a že si myslí, že dospělí jsou strašně zvláštní. „Vy ale nejste úplně jako ostatní dospělí, vy si občas i hraje, to se mi moc líbí, to mám rád, ale ne tolik jako západy slunce, ty mám mnohem raději.“

Po příchodu do tábořiště jsme se přesunuli na stanoviště připravené pro plnění orlího pera „střelba z poloh“. Lesem se ozývaly rány broků a vypadalo to, že lámeme rekordy v počtu splněných činů a velkých činů za jednotku času. Většina krabiček od sirek skončila rozstřílena na padrtě a nás čekala ještě jedna hra – lakroskový golf. Lakroskový golf se hraje úplně stejně jako horský, akorát s lakroskou. Rozlosovali jsme se do dvojic, ve dvojici jsme byli svázáni za celé předloktí a v těch svázaných dvojicích golf i odehráli. No a takto jsme zůstali až do doby po večeři.

„Co to znamená ochočit?“

„Je to něco, na co se moc zapomíná,“

odpověděla liška. „Znamená to vytvořit pouta...“ „Vytvořit pouta?“

„Ovšem,“ řekla liška. „Ty jsi pro mne jen malým chlapcem podobným statisícům malých chlapců. Nepotřebuji tě a ty mě také nepotřebuješ. Jsem pro tebe jen liškou podobnou statisícům lišek. Ale když si mě ochočíš, budeme potřebovat jeden druhého.“

Večeře uvařená ještě nebyla, naštěstí nebylo ani umyté nádobí od oběda. Dále bylo potřeba udělat dřevo do týpí a donést vodu ze studánky. Nicméně, ve dvou se to lépe táhne, tak co teprve ve čtyřech. Obzvlášť, když na řezání dřeva potřebujete dvě pravé ruce a ještě, aby každá ta pravá ruka byla na opačné straně kozy. Po večeři jsme si všichni spočítali prsty a na dobrou noc si zahráli hru Příběh. Na zadané téma se vytváří příběh, přičemž první řekne slovo a další na něj po kruhu navazují, každý pouze jedním slovem. Příběh by měl dávat smysl, ale musím uznat, že pokud nedává, tak je to větší legrace.

Nedělní ráno bylo nejkrásnějším dnem celého víkendu, svítlo slunce a týpí pěkně schlo, na odjezd nebylo ani pomyslení. To se ovšem netýkalo našeho malého návštěvníka.

Celý den se zdál neklidný a stále někam odbíhal, až se zničehonic přičítal: „Našel jsem louku plnou nádherných květin, pojďte, chci vám je ukázat! No tak prosím pojďte, je to tak krásná louka.“ Tak jsme šli, i proto, že jsme věděli, že by nám jinak nedal pokoj, on se jednoduše nikdy nenechal odbýt. Přišli jsme k louce a opravdu, celá byla posetá květinami, papírovými. Dostali jsme za úkol se v klidu porozhlédnout kolem, najít tu nejkrásnější květinu a tu mu přinést. Každý jsme si jednu vybrali, pro někoho to byla květina, která dlouho vydrží, pro jiného jeho oblíbený druh, každý si zkrátka našel svoji nejkrásnější. A tu se Malý princ zarazil a povídá: „Vy dospělí jste přeci jenom velice divní. Pro mě je nejhezčí moje origami květina, protože jsem do ní vložil kus sebe. Nashledanou.“

A tak nás princ opustil a nám jako vzpomínka na něj zůstaly naše květiny, kterých jsme si dostatečně nevážily.

Byla to pro mě jedna z nejlepších akcí naší VL a můj velký dík patří všem, kteří tu dobu strávili se mnou („Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal.“ – Děkuji za možnost tuhle akci organizovat).

Veronika Pařízková – Huronka

Dobrovolnický víkend Michalovy Hory 4. – 6. 11. 2011

Na faře se konala brigáda pro dobrovolníky, kteří chtěli přispět svojí pomocí k rekonstrukci křížku, sázení lip nebo údržbě louky. V pátek večer jsme hráli hry jako Jungle speed a Bang, někteří si povídali.

V sobotu ráno jsme vstávali před osmou, abychom toho co nejvíce stihli. Dorazil za námi David se Štěpánem. Také přijeli kameníci, kteří se pustili do kamenné zidky a schodů. My ostatní jsme se vydali ke křížku. Wasúpi nám o něm zajímavě vyprávěl a také nám vysvětlil, co s ním budeme dělat. Zůstali tam silní chlapi a my ostatní jsme se vydali se Zipíkem sázet lípu. Není to obyčejná lípa, je totiž z celorepublikového projektu, kde se sází lípy na počest Anežky České. LLM získala lípy v rámci projektu České rady dětí a mládeže Stromy Anežky České, ke kterému se připojila. V Michalových horách jsme zasadili dvě. Jednu v sobotu, ta je u cedule s mapou naproti Bergamtu, baroknímu důlnímu úřadu, a druhou v neděli, tu najdete u hospody. Obě dvě jsou označeny tabulkou, kde je napsáno něco o projektu, LLM i sdružení Michalových Hor.

film.woodcraft.cz

Stihli jsme ještě dojít pro větve na záplet, udělali si pauzu na oběd a po ní jsme vyrazili na louky u Kosího potoka. Tokaheya seřezával špičky na kůlech a my jsme je nosili do nejkritičtějších meandrů. Z jiné části louky jsme vytahovali větve a napaďané kmeny tak, aby tam mohlo do budoucna vzniknout další místo na táboření.

Večer měl Wasúpi zajímavou prezentaci, kde nám představil sochaře Georga Böhma, potom jsme si pouštěli další ukázkou z filmu Woodcraft od Martina Svobody. Trochu jsme o všem diskutovali a šli spát.

V neděli jsme se opět rozdělili do skupinek. Jedna část zůstala u fary

a čistila křížek a zasadila druhou lípu. Ten zbytek odjel na louky. Zde jsme vytvořili tři skupinky. První skupinka potírala stromky něčím, co nevoní lesní zvěři a chrání stromky v zimě před okusováním. Druhá část se dala do zápletů koryta Kosího potoka. Z nich se potom vytrídila třetí skupinka, která pomáhala nakládat seno a převážet ho na jinou hromadu.

Po všech těchto činnostech jsme se sjeli zpátky na faru. Tokaheya posledními slovy ukončil náš víkend a my jsme se rozjeli do svých domovů.

Ilona Kaletová – Owotanla

Velké hry mají vítěze v kategorii kmenů!

Po základní fázi her se společně na prvním místě s 29 šekeny umístily kmeny Strážci údolí a Ďapáč. O vítězství rozhodly až bonusové šekeny, o jejichž udělení rozhodovala na sobě nezávislá pětičlenná porota. Celkovým vítězem se tedy nakonec stal kmen Ďapáč se 49 šekeny!

Velké waště! Odměnou jim bude putovní Mahykanova válečná

palice, kterou budou mít ve vlastnictví po celý příští rok.

Velké uznání patří i kmenu Strážci údolí, který bojoval až do samotného konce a jediný šeken rozhodl o jejich druhém místě s víc než pohodlným náskokem na třetí kmen Stopaři. Zaslouží si velké uznání, že šli do všeho naplno, a přeji si, aby se stali vzorem vůle pro ostatní kmeny do příštích let.

Jan Klement – Čiko

Ženské setkání 2012

Druhý ročník ženského setkání se odehraje 2. – 4. března 2012 v Leči (nedaleko Berouna). Můžete se těšit na vyrábění, zpěv, tanec, setkání se zajímavými lidmi a hlavně společné chvíle plné pohody.

Další informace se dočtete již brzy na www.woodcraft.cz.

Iva Jurkovičová – Olowanteča

Izrael

Izrael je zemí horka a pouště, ale díky nim poznáte i krásu oázy a zázrak klimatizace. Izrael trpí spory mezi muslimy a Židy, ale přesto je to země, kde jste svědky mírového soužití několika různých náboženství. Je to země kontrol a vojáků, ale i věřících poutníků a ortodoxních Židů s pejzy a klobouky. Země moderních mrakodrapů i tisíciletých památek. Je to zkrátka země mnoha kontrastů, a proto (ale nejen proto) ji stojí za to alespoň jednou za život navštívit.

Zahrady Bahá'í v Haifě.

Jak se to seběhlo a pár základních věcí

Myšlenka vyrazit zrovna do Izraele nebyla moje a musím přiznat, že by mne to asi samotného ani nenapadlo. Lili se už nějaký čas učila hebrejsky a z ničeho nic se rozhodla jet na dva týdny dělat dobrovolníka do Izraele, takže jsem si řekl „proč ne?“ a koupil si letenku na čas

konce jejího workcampu. Do Izraele létá třeba ČSA a také izraelský El Al, ale doporučil bych spíš ty České aerolinky, jelikož El Al se při Lili odjezdu choval dosti otravně.

Co se týče mého vztahu k Izraeli, znám tam pár lidí ze zahraničí a z konferencí a chtěl jsem je alespoň potkat. Především to byl kamarád Omer, který pracuje na univerzitě

na jihu země, takže to trochu ulehčilo rozhodování, kam se za těch deset dní podívat. Jinak jsem ale Izrael znal jen z průvodce a tak jsme se spolehli na osvědčená lákadla jako jsou Jeruzalém, Haifa a další. S ubytováním jsme vsadili na couchsurfing, což by bylo na samostatné povídání, ale v zásadě jsme bydleli u různých lidí doma a skvěle se to

Beduín se svým stádem.

vyplatilo, protože jsme si mohli povídat o tom, co je zajímavá a trápí. Když tak přemýšlím, jak bych vám to všechno vyprávěl, nejspíš prostě půjdu po místech, která jsme viděli a ony mi tam ty silné zážitky a postřehy vyskočí samy. Takže vzhůru do Haify.

Haifa

Po příletu na Ben-Gurionovo letiště (k tomu jménu se ještě dostanu) jsem chytil nejbližší rychlík do Haify a asi za hodinu jsem byl na místě. Mimochodem izraelské vlaky jsou tak silně klimatizované, že se tam většinou dá vydržet jen v dlouhém triku. O to větší je pak šok vystoupit do 30–40stupňového vedra. Na nádraží jsem tedy přešel do trička a kratašů a namazal se silným opalovacím krémem, což je pro cizince v Izraeli stejně samozřejmé, jako ranní čištění zubů. Jako botanika mne hned zaujala místní květena, kterou jsem místy poznával (datle, svatojánský chléb), ale z velké části mi naprosto nic nepřipomínala nebo jsem sotva tipoval čeleď. Po chvilce hledání, jsem zjistil, že na nádraží se nedá odložit batoh

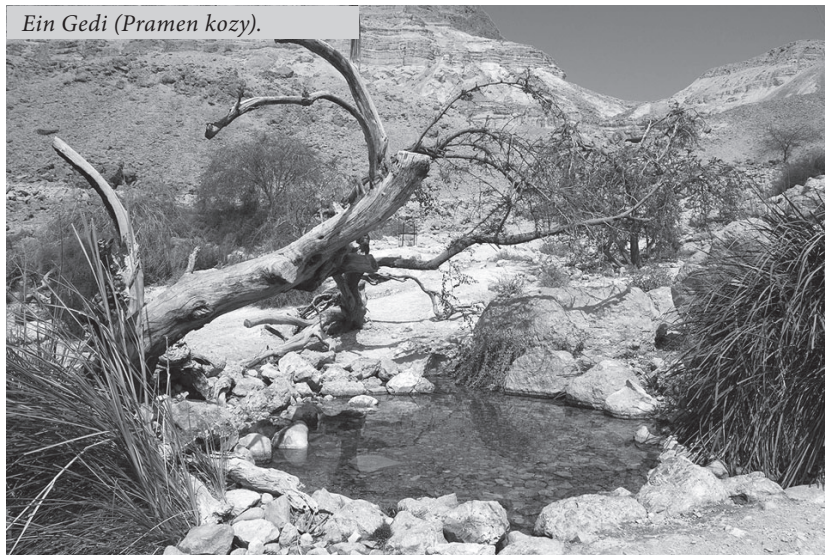
(co kdyby v něm byla bomba?) a tak jsem byl odsouzen vyrazit do města se zátěží.

Haifa je krásně položené město na výběžku Karmelského pohoří (ano, souvisí to s karmelitány) a najde se tu vícero věcí, které stojí za vidění. Nejzajímavější jsou ale zdejší zahrady náboženství Bahá'í. Říkáte, že takové náboženství neznáte? Já jsem ho také neznal, ale přitom je to asi tak desáté nejpočetnější náboženské vyznání na světě. Všichni bahá'í posílají pravidelně do Haify, kde je celosvětové centrum této víry, příspěvky. Z nich se pak financuje chod centra a hlavně údržba

zdejších zahrad. Je až neskutečné procházet se uprostřed zaprášeného Izraele kolem stružek s vodou a pečlivě strážných trávníků. Uprostřed zahrad pak stojí hrobka se zlatou kupolí, v níž jsou uloženy ostatky Bába, prvního proroka tohoto náboženství. Tedy, ono je to s těmi jejich proroky složitější – bahá'í totiž věří, že Ježíš, Mohamed, Buddha a další byli také proroky uznávanými bahá'í, ale jejich čas byl v jejich době a nová doba si žádá proroka nového. Báb, který víru začal první kázat ve své rodné Persii, si však slávy dlouho neužil a byl v zápětí popraven. Jeho ostatky pak další prorok a faktický zakladatel Bahá'u'lláh odvezl do Haify, kde díky nim můžeme obdivovat zlaté ozdoby, zelené trávničky a fontány.

V Haifě jsem strávil celý den chozením. Poledne jsem přežil jen díky návštěvě klimatizovaného muzea, kde k mému překvapení byla expozice o umění chůze, takovém až skoro woodcrafterském tématu. Zbytek dne jsem pak jen tak coural a nasával atmosféru. Překvapily mne hodně příkré přechody z čistých moderních čtvrtí do zaplivaných uliček připomínajících smetiště, ale časem jsem si zvykl – přeci jen blízkovýchodní mentalita je v tomhle odlišná od té evropské. Dalším menším

Ein Gedi (Pramen kozy).

Fauzí Azar Inn v Nazaretě.

šokem pak byli všudypřítomní mladí vojáci obou pohlaví. On si to člověk nějak představuje, ale když vedle vás ve vlaku jede osmnáctiletá slečna se samopalem, trochu vám trne. Noc jsem strávil u Izraelce, jehož milá měla slovenskou babičku.

Akko

Po rentgenové kontrole zavazadel jsem se ráno dostal na nádraží a přešel do nedalekého Akka (anglicky Acre). Tam jsem posedával ve starém přístavu a čekal na sraz s Lili, zatímco jsem se kochal pohledem na špičky kostelů a minaretů a rybáře opravující své sítě. Pak jsme se už s Lili našli a vyrazili objevovat uličky starého Akka, kdysi fénického a pak i templářského města. Dnes už tu bydlí hlavně Arabové – tedy Palestinci. Mimochodem věděli jste, že to jsou nejspíše potomci oněch v Bibli často zmiňovaných Filištinů? Staré město je malé a malebně schované ve starých hradbách. Osou, nebo chcete-li páteří každého starého města v Izraeli je trh čili sūk. Mívá tvar protáhlé ulice, případně několika křížících se uliček

a náměstí a dá se tu koupit vše od suvenýrů po čerstvou rybu, od koření až po nádoby. A hlavně se tu dá sehnat něco dobrého k jídlu. Ten den jsme se rozhodli dát si místní jídlo a nacpali jsme si břicha falafelem a humusem, které se oba vyrábí z cizrny, a také spoustou oliv a zeleniny a pitou. Blízkovýchodní kuchyně rozhodně stojí za to a hlavně je docela zdravá. Po koupání v moři jsme vyrazili najít byt, kde budeme ten den spát. Ukázalo se, že je to u mladých lidí a zbytek dne jsme si příjemně povídali. Byli to dobrovolníci, kteří společně organizují výlety pro děti a díky tomu si mohou ve svých 18 letech o rok odložit vojenskou službu. Ta je ale stejně čeká, a to muže na 3 a ženy na 2 roky. Bylo trochu těžké představit si ty mladé a příjemné lidi, že za pár měsíců budou v kasárnách nebo postávat se samopalem u silnice na palestinském území.

Nazaret

Další den jsme autobusem zamířili do Nazaretu, obdivující po cestě kopečky Galileje – na severu země je krajina ještě dost hornatá a místy

i zelená a tak bylo na co se dívat. Samotný Nazaret se nachází mezi mnoha pahorky a díky tomu je velmi malebný. Není to město ani moc velké a centrum se dá obejít za hodinu. Zdaleka nejnapadnější budovou je Bazilika zvěstování – velký a poměrně moderně upravený kostel, který překvapí dvěma loděmi ve dvou úrovních nad sebou. Ačkoli je to stavba úctyhodná, vyrazili jsme brzy dál, objevovat zdejší špinavé uličky a tak jsme narazili třeba na krásný starý mlýn na koření, kde se dalo koupit doslova jakékoli koření, které si dovedete představit. Ve městě je také studna, u níž bylo Marii zvěstováno, že porodí dítě a kousek nad ní další kostelík, tentokrát pravoslavný. Izrael je vůbec plný kostelů – v jednu chvíli jsem začal mít pocit, že tu najdu i kostel „Ježíše, který se na chvíli usadil u cesty“ – je z toho patrné, jak výrazně do zdejší historie zasáhlo křesťanství. Bylo to především skrze křížové výpravy spojené se vznikem malých států a stavěním kostelů. V dalších obdobích tu vládli třeba Turkové, ale i tehdy sem sahal vliv mnoha křesťanských vládců, kteří tu

Kostel a Mešita v Akku.

financovali stavby kostelů a další aktivity církve. Večer jsme ještě vystoupali ke kostelu Dospívajícího Ježíše, který tu spravují salesiáni, a kochali se výhledem na různorodé domy a domky rozsypané po galilejských kopcích. Spali jsme tu výjimečně v hostelu ve starém domě s desítkami úzkých schodišť a terasek a místní snídaní, takže to rozhodně stálo za to.

Jeruzalém

Město měst nás uvítalo další kontrolou zavazadel, při které jsem si nechal projít foťák s filmem rentgenem a začal jsem tuhle proceduru dost nenávidět. Lili se mi sice smála, že s tím tak nadělám, ale já si nemohl pomoci. Batohy jsme uložili u další hostitelky v práci a vyrazili jsme do Starého města. Jeruzalém je velké a živé město, ale my na něj měli jen dva dny a tak jsme si prošli hlavně historické centrum. Staré město je rozděleno na čtyři čtvrti – židovskou, arabskou, arménskou a křesťanskou. Má dnes také sedm bran skrz hradby a jednu bránu dávno zazděnou. Je to Zlatá brána, která kdysi vedla na Chrámovou horu, posvátné místo tří náboženství. Je známo, že tu stál Chrám už v době Davidově, a od těch dob tu bylo nejsvatější židovské místo, protože z jeho vršku mohl nejvyšší kněz jednou ročně rozmlouvat s Jehovou. V pozdějších dobách byl ale chrám srovnán se zemí, a proto se Židé raději modlí u jeho paty, takzvané Západní zdi nebo také Zdi nářků (v hebrejštině zní jméno vtípně *Kotel*), aby nevstoupili na ono posvátné místo. Vršek hory byl pak představován a střídavě zde stály mešity, z nich přestavěné kostely a nakonec zase mešity. Jedna z nich, Al-aksá je místem, kde pobýval Mohamed před svou smrtí, a tak je to pro změnu i třetí nejdůležitější místo muslimů.

Lili a já zakládáme nové náboženství.

Jak vidno, Jeruzalém nikdy nemůže zůstat trvale v rukou některého z náboženství a věřící budou muset najít způsob, jak spolu žít v míru. Když jsme večer vystoupili na střechy, zapadající slunce se odrazilo od zlaté kupole Skalního dómu, z minaretů začal znít hlas muezzinů a kolem nás spěchali Židé s černými klobouky na páteční bohoslužbu, nepřipadalo nám to soužití nemožné. Mimochodem pátek večer u Západní zdi je nezapomenutelný zážitek – tolik víry a takovou sílu tradic už u nás málo kdy uvidíte. Prostor u zdi je považován za synagogu, takže se tu tančí a káže a modlí a stejně jako v synagoze je prostor pro ženy a muže oddělen.

Celé staré město se svažuje k Chrámové hoře a na dvě půlky ho dělí opět trh, kde stovky Arabů i Židů prodávají své zboží v maličkých krámcích a někdy je

opravdu těžké odolat jejich naléhání. Další den jsme ve městě viděli Davidovo město, tisíce let staré vykopávky s neuvěřitelným tunelem na přívod vody od pramene do posvátného jezírka, který lze projít bosky vodou. Také jsme si prošli Via Dolorosa, kudy Ježíš nesl kříž, a pak posedávali před Bazilikou Božího těla a okukovali stovky věřících poutníků ze všech koutů světa. Stihli jsme také vidět Olivetskou horu a olivy, které podle výzkumů opravdu pamatují novozákonní doby. V Jeruzalémě toho bylo zkrátka příliš mnoho k vidění a cokoli by se dalo doporučit. Je to místo, kde z každého kamene dýchá historie a jen procházení městem stojí za to, obzvláště v noci.

Beerševa

Naší další zastávkou bylo velké průmyslové město Beerševa,

Kříže na konci Via Dolorosa.

o kterém nás každý přesvědčoval, že tam není nic k vidění. Ale já jsem věděl, že je – za městem v polopoušti je biblický tel (pahorek, kde stálo v průběhu času několik měst, která tvoří vrstvy na sobě). Tel Beerševa je zahrnut do seznamu UNESCO a lze se tu procházet doslova ulicemi a zbytky domů, které stály v starozákonní době (v Eneolitu, 4. století př.n.l.). Člověka doslova ohromí 70 metrů hluboká studna a obří cisterny na vodu. Co mne ale udivovalo více, je, že toto město bylo součástí obchodní sítě dalších asi 200 měst, která byla

postavena podle jednotného plánu a měla rozsáhlou síť cest po území dnešního Izraele. Už tehdy tu byla civilizovaná země a zbyla z ní jen tři města v ruinách, kam už ani turista nezajde (krom nás tu byli právě 2 lidé). Tohle místo na mne udělalo větší dojem než leckterý moderní kostel. Odpoledne jsme se vrátili do Beerševy a nasedli do autobusu směrem do pouště. Beerševě se říká brána pouště a od ní na jih už je jen několik málo měst a kibuců, ačkoli je přibližně v polovině země. Na poušť jsme se oba těšili a vyhlíželi jsme, jak nás přivítá.

Sde Boker

Uprostřed drsné, skalnaté pouště najednou uvidíte kousek zeleně a nedaleko malé město. Ta zeleně, to je kibuc Sde Boker a městečko je kampus Ben-Gurionovy university. David Ben-Gurion byl první izraelský premiér, pocházel z Polska a zasloužil se o úspěch myšlenky návratu Židů do Izraele. Po ústupu z politiky ale zůstal dál aktivní a stáhnul se právě do kibucu Sde Boker, kde žil až do své smrti v relativní chudobě. Jeho domek, který jsme navštívili, dýchal atmosférou bytů našich babiček, ale bylo tu na každém místě vidět otisk výjimečného ducha. Jeden pokojík toho malého domku byl celý obložen knihami. Ben-Gurion už za svého premiérování velmi prosazoval myšlenku kibuců – komunit nadšených lidí, kteří budou společnou práci obdělávat poušť a proměnit ji v zahradu. A dařilo se jim to – jestli někde na světě je místo, kde komunismus fungoval, je to právě zde. Dneska už to tedy není tak striktní jako dřív, ale pořád se tu dodržují společné večere, jednotný plat a další tradiční aspekty života kibucníků. Po okolí nás vozil kamarád Omer a ukázal nám taky místní přírodní krásy. Především je to Ein Avdat, údolí podobné Grand Canyonu, kde na dně po část roku teče potok, ale po zbytek musí rostliny sahat svými kořeny hluboko na spodní vodu. Druhým přírodním zázrakem byl Micpe Ramon, několik kilometrů široký erozní kráter, jehož dno je úplně bez vegetace, ale zato hřívá barvami od žluté po červenou a hnědou. Byli bychom tu rádi zůstali déle, ale času bylo málo.

Mrtvé moře

Naší poslední zastávkou bylo pak Mrtvé moře, nejnižší odkryté místo na zemi a zároveň moře s jednou

z největších slaností na světě. Trochu jsme se báli, že to tu bude moc turistické, ale za částí s hotely jsme našli pěknou neplacenou pláž, levný hostel a krásnou rezervaci. Přes den jsme si užívali koupání v moři, které vás nadnáší tak, že se nedá plavat, ale zase si můžete v sedě ve vodě číst. Zajímavostí je, že tlak vzduchu je tu tak velký, že sem nedojde skoro žádné UV záření, a tak se tu dá po nějakou dobu chodit i bez namažání. Druhý den ráno jsme si prošli místní rezervaci Ein Gedi (pramen kozorožců). Uprostřed vyprahlých skal tu teče celoročně potok a díky tomu se můžete i v tom největším parnu vykoupat v jezírku a kochat se zelení a faunou – kozorožci a malými damany, kteří se skoro vůbec nebojí. Ten den byl náš poslední a tak jsme si sedli do dalšího klimatizovaného autobusu a vyrazili směr Tel Aviv. K našemu překvapení se odtud jelo do Jeruzaléma přes okupovaný Západní břeh Jordánu, takže jsme po cestě zahlídli i pár arabských osad a spoustu vojenských hlídek. Západní břeh je takové bolavé místo Izraelsko-arabských vztahů, které se nedávno

Skalni dóm na Chrámové hoře v Jeruzalémě.

otevřelo s jednostranným vyhlášením Palestiny. Ale jak jsme se tak dívali a ptali, spory určitě ještě pár let potrvají. Doufáme, že ne navždy.

Co ještě stojí za vidění a pár slov na závěr

Úplně na konec jen pár slov k místům, která stojí za vidění, ale my jsme je nestihli. Tak za prvé sever, Golanské výšiny a Galilejské jezero, kde je spousta zeleně. Za druhé

úplný jih kolem města Eilat, kde má Izrael 11 km Rudého moře – je to sice dost turistické, ale šnorchlování to prý vyváží. V okolí Mrtvého moře stojí určitě za to pevnost Masada, která několikrát sehrála důležitou roli v židovských dějinách. Z Jeruzaléma se dá dojet autobusy do turistických míst na Západním břehu, jako jsou Betlém, Kumrán a Jericho, nedoporučuje se ale jezdit tam po vlastní ose. A nakonec moderní hlavní město Tel Aviv a jeho starobylá část Jaffa. A co říct úplně na závěr? Určitě doporučuji do Izraele jet, rozhodně se tu není čeho bát, ačkoli kontroly a vojáci budí ve stredoevropanech jiný dojem. Je to země drsná, ale krásná a zdejší památky nesou v sobě vzpomínky na důležitou část světových dějin.

Tomáš Koubek – Okeya

Tel Beer Sheva – město z biblických dob.

2E3	Starý zákon
2E5	Judaizmus
3C2	Diapozitivy
4B3	Poutní místa
4F3	Zábavný program
M	Cestovatel

Výpravy na běžkách

O běžkách a o táboření s běžkami jsem psal do Bizoního větru vlastně docela nedávno – před deseti a dvanácti lety. Dnes tedy navážu s několika tipy, kam na úzkých prkynkách vyrazit.

Foto: Tomáš Koubek – Okeja

V horské stopě

Pokud patříte k těm zaníceným sportovcům, kteří mají za účelem co nejvyšší rychlosti uzoučké lehké běžky a hůlky s asymetrickými pidalířky, pak pro vás toulání volnou krajinou a prošlapování stopy asi nebude tou největší radostí. A tak než si pořídíte pořádné běžky pro zálesácké výpravy, doporučím vám pár míst, kde si dobře zalžujete a uvidíte zajímavou krajinu:

Mým prvním tajným tipem je východní část Krušných hor. Z Prahy na Cínovec se dostanu rychle autobusem či autem (nebo na Moldavu vlakem), takže se to sem vyplatí z Prahy i na jeden den. Sněhu tu bývá dost, i když na Brdech už žádný není. Na rozdíl od populárních Jizerek nemusím od autobusu či auta šlapat dvě hodiny na hřebeni, ale začínám přímo na hřebeni na hranici s Německem. Po obou

stranách hranice jsou dobré stopy a není tu tak přelidněno jako v Krkonoších nebo na Šumavě. Trasy po hřebeni jsou poměrně rovné, přitom se na obě strany otevírají krásné výhledy. Taková Milešovka vystupující ze souvislé vrstvy mraků pod námi (při teplotní inverzi) vypadá opravdu úchvatně. Cestou je možno sledovat úspěšné napravení velkých ekologických škod: Před několika desítkami let byl hřeben Krušných

hor velkou holinou se zbytky mrtvého lesa, o což se postaral severočeský i německý průmysl. Po omezení zdrojů znečištění a výsadbě odolných druhů dřevin je na místě někdejších holin už docela vzrostlý zdravý les.

Krásnou hřebenovku najdete rovněž v Orlických horách. Trochu hůř dostupný je Český les nebo západ Krušných hor, ale i tam to stojí za to – méně lidí, více klidu. Počítejte s tím, že v menších pohořích najdete spíše stopy, které si vyšlapali lyžaři, než strojové stopy. Pokud ve vás nepřevažuje sportovec nad milovníkem přírody příliš výrazně, jistě to uvítáte; úzká stopa vytvořená lyžemi tak nějak více ladí s přírodou a kromě vás budou ve stopě i další lyžaři, které zajímají nejen kilometry a čas, ale i krása zimní přírody kolem a nádherné výhledy.

Zálesácká mistrovská třída: toulky mimo stopu

Úžasný klid a podmanivé kouzlo tiché zimní krajiny se spoustou

Zimní Čotokva, Filipova Huť 2007.

stop zvěře nenajdete v krkonošských strojových stopách, ale kdekoliv v naší zemi od Polabí po nejruznější pahorkatiny. Chce to ale mít k takovým toulkám vhodné vybavení. Vhodnější než závodní běžky jsou třeba staré dřevěné běžky po rodičích, nejspíše to ale jde

se speciálním moderním vybavením – lyže typu *Back country* (vyrábějí se i u nás) jsou širší, mají zpravidla ocelové hrany, v hlubokém sněhu se s nimi chodí dobře a na rozdíl od sněžnic můžete z kopečků krásně sjíždět. K tomu potřebujete hůlky s pořádnými talířky – ty se dnes shánějí trochu hůře, jsou dražší, ale sehnat se dají. Já je používám i při lyžování ve stopě: ve stopě je to s nimi možná o 5 % horší, ale mimo stopu jsou o 100 % lepší než ty s asymetrickými „pasticami“, protože se neboří metr hluboko. A abych nezapomněl – ještě budete potřebovat oblečení v nenápadných barvách (zelené, khaki, hnědé apod.); to je otázka určité životní filozofie v přírodě nerušit křiklavými barvami, nevyvyšovat se nad ni, snažit se s ní splynout. Trampové vědí, o čem píšu.

Kam vyrazit? Kamkoliv! Když je dost sněhu, stačí dojít na kraj vašeho města, možná se budete divit, jak brzo potkáte nějakou stopu běžkaře, po které se můžete pustit, po chvíli třeba odbočíte a budete

Parádní novoroční stopa v Orlických horách.

Foto: Tomáš Koubek – Okeya

vytváříte stopu svoji. Pokud jedete ve skupině, je prošlapávání stopy i v hlubším sněhu snadné: Ten, kdo jde první, vždy po pár stech metrech ustoupí stranou a zařadí se na konec, takže se ve šlapání všichni prostřídají.

Pokud chcete více jezdit ve stopě, můžete se z Prahy vydat na Brdy (Hřebeny), kde bývá ve stopě lyžařů hodně, ale vždy to můžete stoučit někam mimo stopu do hlubokých lesů. Krásné toulání je na České Sibiři (například od stanice vlaku Střeziměř na trati Praha–Tábor), v této oblasti narazíte dokonce i na strojové stopy.

Táboření s běžkami

To je něco opravdu pro drsnáky, i když díky moderním spacákům, karimatkám a dalším pomůckám je dnes spaní pod širákem, v záhrabu či pod přístřeškem i v zimě

brnkačka. Na běžkách se dá docela dobře jezdit i s batohem, pokud není příliš široký a těžký (ti z vás, kteří byli na Čotokvě malé lóže, vědí, že na výpravu s tábořením stačí mít s sebou polovinu věci a přesto máte vše, co potřebujete).

Zejména je důležité udělat večer velký oheň – o tom jsem psal posledně (tedy před 10 lety). Kamarádům vařičákům, které občas nazývám „spolek N.T.O.“ (Nepřátelé táborových ohňů), se můžete jen chechtat, jak budou kolem vařiče zvlhlí klepat kosu.

Pokud si vyzkoušíte táboření v blízkých končinách, tedy tam, kde táboříváte i v teplejší části roku, můžete se vydat někam dál. Je u nás dost pohoří, které nejsou národními parky či CHKO, kde si vyzkoušíte zimní táboření s běžkami v trochu drsnějších podmínkách. A když budete chtít něco opravdu extra, vydejte se na pár dní třeba do Slovenského

Rudohoří nebo do jiných *menších* slovenských hor. Možná budete muset prošlapávat stopu v dosti hlubokém sněhu (větší skupina je proto výhodou), ale možná najdete občas i nějakou opuštěnou salaš na přespání a zažijete i krásné dlouhé sjezdovky do údolí.

Závěrem zopakuji jednu myšlenku ze svého minulého článku: Cítím, že běžkování je mnohem *woodcrafterštější* než pobyt na horách omezený na předlidské sjezdovky s nezbytnou hlasitou reprodukovanou hudbou u vleků. A toulání se na běžkách ve volné přírodě je pak úplně *nejwoodcrafterštější!*

Jiří Macek – Čiksika

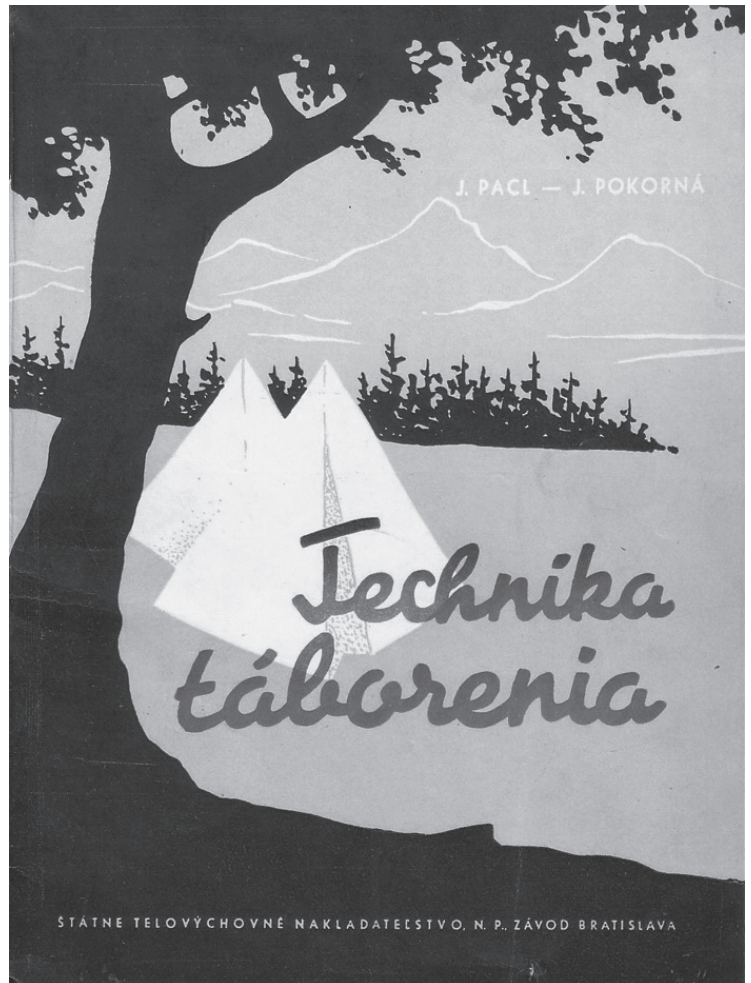
- 1N3 Kilometry na běžkách
- 1N4 Lyžařské znalosti
- 1N5 Táboření s lyžemi
- M Zimní sportovec

Vzpomínka na Migisiho (1926–2011)

Všechno to začalo Willyho článkem Táboření na starém Waldenu v prvním čísle Bizoního větru z roku 2005. Zde jsem se dozvěděl, že knihu VESELÉ PUTOVANIE PO SLOVENSKU, kterou jsem před časem sehnal v antikvariátu, napsal woodcrafter Jiří Pacl – Migisi. Kniha vyšla v roce 1954, kdy si výchovný monopol osobovala pionýrská organizace. Kapitola Táboření proto musela působit jako zjevení, když se zde například dočteme, že bydleli ve stanech šitých podle vzoru indiánských típí, které byly prostorné, topilo se v nich, za deště se jich třicet pohodlně vešlo do šestimetrového stanu. Kapitulu doprovázejí fotografie típí i celého tábora.

Časem jsem narazil na další knihu téhož autora nazvanou TECHNIKA TÁBORENIA (spoluautorka J. Pokorná, Štátne telovýchovné nakladateľstvo, Bratislava 1955). Na straně 33 najdeme obrázek stříhu stanu tee-pee, na straně 35 postup jeho stavby. Na rok 1955 věc nevídaná. Autoři uvádějí típí v přehledu stanů na posledním místě: „Napokon uvedieme stan, ktorý robí zo stálého táboření temer rozprávku. Je to stan tý-pí (tee-pee), ušitý podľa vzoru pôvodných indiánskych kožených stanov. Pre zhotovenie tohto stanu a jeho správne použitie je potrebné vedieť toľko drobností, že sme ich radšej zostavili do niekoľkých obrazových príloh.“ Autoři nás dále naučí vyrobit táborovou postel z proutků, dozvíme se, jak rozdělat oheň třením dřev. Nechybí ani výslovný odkaz na „cestovatele a přírodopisce“ E. T. Setona, na ospravedlnění je uvedeno, že v Sovětském svazu vydali překlad jeho autobiografie *Moja žizň*. V použité literatuře najdeme např. knihu H. Kepharta *Camping and Woodcraft*, vydanou v New Yorku roku 1945.

Hlavního autora těchto knih jsem spatřil osobně teprve po několika letech, na loňském semináři Odkaz Černého vlka, konaném ke 150. výročí narození E. T. Setona. Migisi zde přednesl příspěvek „Seton a hnutí woodcraftu v Anglii“. Bohužel odjížděl dříve, takže jsem s ním nestačil pohovořit o zmiňovaných knihách. Získal jsem však e-mailový (!) kontakt a záhy obdržel odpověď od 84letého woodcraftera:

„Autor Jiří Pacl jsem tedy já. Jindřicha Mergance a Vladimíra Makovického jsem přibral jako autory, J. Merganc udělal kresby, V. Makovický většinu fotek. Jarmila Pokorná dělala menší kresby a foto, celostránkové kresby jsem dělal já. V publikacích nejsou počáteční písmena rodných jmen, chtěli jsme se vyhnout *poslovenčení* – Jindřich/Henrich, Jiří/Juraj.

Všichni, až na V. Makovického, byli členy bratislavského kmene Odžibvej. Makovický byl však účastníkem mnoha akcí, zejména pěších a vodáckých výprav. Kmen vznikl již před válkou, obnoven byl v prosinci 1945 a existoval až do listopadu 1951. Potom jsme podnikali pouze malé skupinové túry, dodnes pořádáme jedno výroční setkání

u táboráku. V současnosti se členové kmene (75–85 let) sejdou na kratší výšlap každou první neděli v měsíci (mimo mne – *přespolního*). Od roku 1992 pořádáme v září nebo v říjnu celokmenový *sněm*, již ne u táboráku, ale v chatě jednoho člena. Toho se účastním i já.

V letech 1951–53 jsem si odbavoval vojenskou prezenční službu, tehdy jsem začal psát.

S vydáním nebyl problém. Byl jsem členem Klubu slovenských turistů a lyžařů, lyžařský rozhodce. Po roce 1948 mnozí z kmene vstoupili do KSTL, byli jsme značkaři, tím jsme měli určitou patronaci. Tábory byly také pod deštníkem KSTL.

Na Slovensku nebyli komunisté tak žhaví (mnozí byli 1939–45 členy Hlinkovy strany, byť pasivními).

Po zrušení klubu turistů a sjednocení tělovýchovy mnozí straší členové KSTL se stali zaměstnanci – redaktory nově založeného Štátneho telovýchovného nakladatelstva.

Turistika na Slovensku byla *na dně*, starší generace se stáhla do soukromých *kamarádských neb rodinných* skupin, a pokud byli naživu, chodili na túry. Proto soudruzi na Ústředním výboru Jednotné telovýchovné organizace Sokol byli rádi, že někdo značkoval, a vůbec provozoval turistiku. Nová turistická literatura chyběla úplně. Proto a zásluhou redaktorů – bývalých členů KSTL jsem byl vítaným autorem, načalstvo je pochválilo, že se také turistika *rozvíjí*. O více se nestarali, žádný kádrový posudek, a cenzorovi stačilo, když jsem v úvodu zvolil heslo *Poznej svou vlast* a pochválil sjednocenou telovýchovu. Tedy úlitba červeným bohům. Další texty byly čistě turistické, to již načalstvo spoléhalo na cenzora a redaktory.

V čase zadání druhé knihy (Technika táborenia) byla turistika již

více zkonsolidovaná, předsedou byl právě V. Adamec a ten dal souhlas k vydání pouze když budu výkonným členem turistického výboru. Tak jsem přijal funkci hospodáře orientačních závodů a souhlasil s tím, že soudruh Adamec napíše úvodní slovo. Tím jsem si nemusel křivit hubu. A to jim stačilo. Kdyby si přečetli použitou literaturu, tak by jistě žádali vyškrtnout *woodcraft* a další západní autory.

Na tehdejší dobu byly v knize i mnohé novinky a to slovenské soudruhy zase uspokojovalo, že v pražském telovýchovném nakladatelství takovou příručku do té doby nevydali.

Do dalších knížek jsem se již nedal, protože jsem měl dosti práce s *vědou* a raději jsem volil krátké turistické reportáže, články zaměřené na ochranu přírody v rámci turistiky. Za 45 let, co jsem byl členem redakční rady časopisu *Krásy Slovenska*, to byly stovky článků, překlady o horolezeckých výkonech v Alpách a Himálaji. Na delší psaní jsem se nakonec přeci jen dal přemluvit a přeložil knihu Herbert Tichy: Čo Oyu.

Toť na vysvětlenou, jak se dalo proplout cenzurou.“

„Nelkejte, že jsem odešel...“ Tak začínalo úmrtní oznámení, které přišlo počátkem července. Na pozadí štítů hor, zapadající slunce. RNDr. Jiří Pacl, CSc., zemřel 25. 6. 2011 ve věku nedožitých 85 let. Uzavřel se životní příběh woodcraftera, kterému se v neblahých 50. letech podařilo zřejmě jako prvnímu propašovat prvky lesní moudrosti do oficiální literatury.

David Koura – Dodýš

Úvahy nad devíti hlavními zásadami woodcraftu

Kouzlo ohně,
zamyšlení nad čtvrtou z devíti hlavních zásad woodcraftu.

Oheň. Kdo jezdí ven tábořit, zná ho moc dobře.

Škrtnutí sirkou kdesi v lesích na výpravě. Už je šero, slavnost západu slunce skončila. Žáda i nohy bolí po celodenním putování a žaludek se hlásí o své. Představa horkého čaje je v tu chvíli nade vše.

Z hromádky chrástí stoupá proudček dýmu. Vždycky do něj strčím nos, protože miluju tu vůni. Připomeneme mi ty tisíce vandráckých ohničků, u kterých jsme se hřáli, jedli a dobře se bavili léta předtím. Vyšlehne plamínek, a pak další a další, a už hladově stravují suché klaciky.

Ozáří dychtivé obličejy ostatních kolem a člověk slyší, jak se jim rychleji rozběhla srdce.

Anebo jindy. Týpí je konečně postavené. Čerstvé ohniště i tráva vydechují zvláštní vlhkou vůni a ta se mísí s vůní nakouřených plachty. Pokud je už podzim a venku přituhlo,

je představa ohně v týpí zvláště neodolatelná. A tak rychle беру do ruky třecí dřívka, aby za chvíli plál oheň. Z temného nezabydleného prostoru se v tu chvíli stává útulný domov. Venku fičí studený vítr a poletují tam vločky sněhu, ale tady je oheň, tady je světlo a teplo! A pak taky dobré jídlo a dobrý čaj, kytara a buben, přátelství a smích ... ty nejlepší věci v životě.

Čtyři ohnivci přinášejí oheň na pochodních. Jeden po druhém zapalují čtyři světla. Jejich příchod ozáří kolemstojící tajemným mihotavým světlem. Ve svých indiánských, zálesáckých, či pravěkých šatech se šerpami poct přes rameno vypadají jako lidé z jiné doby. Je v tom kouzlo a romantika. Rozhoří se hlavní oheň. Celý večer se do něho koukají desítky párů očí, sytí duši pohledem na ten kouzelný úkaz. Ty zášlehy barev! Žlutá, oranžová, červená, ultrafialová, modrá. Praskot a jiskry. Rozžhavená hmota nabývá podob zvířat, skřítků, lidských obličejů. Občas zasyčí nebo zahvízdá.

My dospělí jsme rezervovaní, ale i nás oheň přitahuje. Rádi u něj posedíme a soustředíme k němu své myšlenky. Přitahuje nás jako magnet. Putujeme-li potmě v lesích a spatříme-li náhle oheň v opuštěné krajině, první myšlenka, která nás napadne, zaútočí: „Běž k tomu ohni! Je tam přeče světlo a teplo! A je tam lidská bytost!“

A co teprve děti! Milují štourat se v ohni klackem a rozžhaveným koncem roztáčet ve tmě magické kruhy a spirály. Nám to někdy leze na nervy, ale je to jejich vábení.

V dospělých i dětech vyvolává oheň hluboko zakořeněné vzpomínky na tisíciletí, která jsme jako lidský druh prožili u ohně. U ohně se člověk stal člověkem a přestal být pouhým zvířetem. Stal se tvorem společenským. U ohně se vyprávěly příběhy a hrdinské činy, zpívalo se, tančilo, jedlo a pilo. Od nepaměti. A my to víme. Cítíme to kdesi v podvědomí, protože to není tak dávno. Oheň v nás tyto vzpomínky rozněcuje.

Oheň je proto symbolem lidství a symbolem Velkého ducha, který je v nás. Je symbolem historie lidského rodu. Je naším velkým služebníkem a mnohým poutníkům zachránil život. A proto bychom mu měli prokazovat úctu. Prostě tak, že ho nebudeme znečišťovat odpadky ani hasit nedůstojným způsobem.

Ve woodcrafterských kmenech rozděláváme ohně v týpích a ohně slavnostní zásadně křesáním nebo třením dřev. Ohně užitkové sice sirkami, ale bez použití papíru a jiných umělých podpalovačů.

Zamyšlení nad další z devíti hlavních zásad končí. Těším se s vámi všemi brzy na shledanou. Někde u ohně!

Martin Kupka – Logan

Kouzlo táborového ohně

Oheň je pro mě živel, který mě fascinuje a mám ho ráda. Pojí se mi s ním mnoho zážitků. V dětství jsem s rodiči a sourozenci jezdila na chatu. Tam jsme se sousedy seděli u táboráku, moje mamča hrála na kytaru a bylo to super.

Když jsem trochu povyrostla, začala jsem chodit do kmene Jestřábi.

Byla jsem dost překvapená z ohně v týpí. Bylo to milé překvapení, které jsem si zamilovala, a ráda jezdím tábořit dodnes.

Až po delší době, asi před dvěma lety, jsem si uvědomila tu pravou podstatu sezení u ohně. Člověk je tam s přáteli, můžou si třeba jen tak povídat, nebo hrát na různé hudební nástroje a zpívat. Někdy jde o sněmovní oheň, či jinou slavnost, jako třeba Pow Wow a to je prostě zážitek sám o sobě veliký, ale bez ohně si to neumím přestavit.

Kolem hřejivého živlu, který je středem, se sedí většinou v kruhu. Má to spoustu výhod. Všichni na sebe vidí, na všechny jde stejné světlo i teplo. Kruh symbolizuje rovnost, už třeba král Artuš zasedal s rytíři u kulatého stolu, protože si byli všichni rovni a nikdo z nich nebyl odstrčen do rohu.

Oheň lidi spojuje. Už vlastně naši prapředci sedávali u ohně a lidem to vydrželo dodnes. A když ho dnes nahrazujeme svítivou elektrikou, chybí nám jeho kouzlo.

Dnes sedávám u ohně s přáteli a musím říci, že neznám hezčí a kouzelnější chvíle. Není nad to poslouchat zvuk praskajícího ohně a tóny líbezné kytary a zpěvu. Cítit tu přátelskou atmosféru.

Přijde mi, že oheň je i zklidňující prvek. Někdy s dětmi v klubovně sedíme na koberci při svíčke. Mluvíme třeba o woodcraftu nebo si jen tak vyprávíme příběhy, čteme pohádky nebo si prostě jen povídáme. Děti se ztiší. Jsou v klidu a poslouchají. Atmosféra je úplně jiná než při rozsvíceném světle. Svíčka je malý oheň, který se dá použít v místnosti, kde není možné oheň jinak rozdělat.

*Ilona Kaletová – Owotanla
kmen Jestřábi*

Anglická pomerančová marmeláda

(s přidaným zázvorem)

Tuhle marmeládu nám odehdy přivezla maminka kamarádka z Anglie. Řekla, že se dá mazat na chleba, nebo zalít horkou vodou, čímž z ní vznikne sladký čajík na dlouhé zimní večery. Variantu *na chleba* jsem nikdy nevyzkoušela, ale ta tekutá se mi velmi zamlouvá.

Budeme potřebovat:

- 1kg hodně kyselých pomerančů
- 1 pořádný citron
- 1,8 kg cukru
- Syrový zázvor (podle toho, co snesete)
- 1,25 l vody

Citrusy by měly být chemicky neošetřené. Pokud takové neseženeme, stačí prý, když je důkladně umyjeme v teplé vodě. Po umytí z nich vymačkáme šťávu do hrnce a nakrájíme je na tenké proužky, které rovněž hodíme do stejného hrnce. Zrníčka vybereme, zabalíme do gázy a dáme vařit spolu se směsí, do které ještě přidáme vodu.

Obsahují totiž pektin, který zajistí želírování.

Nyní nás čeká nejpoklidnější fáze celého procesu. Všechno to dáme na 2 hodiny bez pokličky vařit a sami si uděláme pohodlí. Po oněch dvou hodinách můžeme vyndat zrníčka v gáze a přidat cukr a nadrobno nakrájený zázvor. S cukrem a zázvorem vaříme marmeládu prudce ještě 20 minut a pak už plníme čisté skleničky.

Mnoho pěkných chvil s pomerančovým marmeládo-čajem přeje

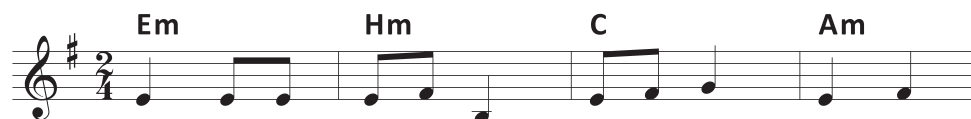
Iva Jurkovičová – Olowanteča

Hopsa, pacholátka

K této překrásné koledě jsem se dostala zvláštním způsobem. Párkrát jsem ji sice někde slyšela, ale slova stále nebyla k mání. Až jednou zazněla na vystoupení dvou folklorních souborů v divadle u Hasičů. Po koncertě jsem tedy odchytila užaslého primáše místní muziky s přáním, aby mi sdělil, kde k textu písně přišel a jak bych se k němu mohla dostat já. Tento dobrý muž pak nelenil, text i noty oskenoval ze starého mně známého zpěvníku a zaslal na mou adresu.

Mírně rychle

z Tábora

1. Hop - sa, pa - cho - lát - ka i ma - lý děv - čát -
2. Do Bet - lé - ma půjdem, ko - le - do - vat bu -

ka, již nám zas při - chá - zí, již nám zas
dem, co tam u - hlí - dá - me, co tam u -

při - chá - zí vej - roč - ní pa - mát - ka.
hlí - dá - me, po - ví - da - ti bu - dem.

Z původních 22 slok uvádím jen dvě. Kdo má zájem i o ty další, ať se, prosím, ozve. Veselé hopsání s pacholátkami i bez nich přeje

Iva Jurkovičová – Olowanteča

3D6 Zpěv u ohně
M Besedník, Hudebník

Co se týká školek

Jednoho dne, bylo to asi před šesti lety, jsem vykopával pařezy v zahradě na faře v Michalových horách. Byl jsem tam sám. Do zahrady přišla starší dáma, pozdravila. Věděl jsem, že je to paní Strejčková. Potkal jsem ji na svatoanenské slavnosti a představil nás Pepa Bobr, místní vůdce a můj čerstvý kamarád. Věděl jsem, že tahle paní stála s Ivanem Makáskem, legendárním woodcrafterem – Neskenoncem na Praze 10 i u zrodu Toulcova dvora, podniku, kterého jsem si velmi považoval.

Povídá: „Co to tady děláte?“

„Kopu pařezy,“ odpovídám.

Zamyslela se a spustila: „Znáte lesní školky?“

Povídám: „Co to je?“

„No tak to si zapamatujte. To jsou školky, kde jsou děti pořád venku. Na severu je to běžné a u nás jich vzniknou desítky, možná stovky.“

Zakrátko tahle zajímavá paní zemřela. Pak jsem se setkal s Helenkou Knappovou, úřednicí z Ministerstva životního prostředí. Potkali jsme se v malé vesničce Trávník na severu Čech u tábořiště Naděje u Nového Boru a pak mnohokrátě pracovně. Jednou mě pozvala do městské knihovny. Mají dny biodiverzity. Byl to večer zajímavých přednášek. Jedna z přednášejících byla Tereza Vošahlíková. Povíдалa o lesních školkách. Zajímavá žena, hned se mi spojila s Emílií Strejčkovou. Pak jsem přišel, v podstatě náhodou do kanceláře Ligy v šestém patře na Senovážném náměstí. Objevil se tam Robin, kterého jsem do té doby neznal, a debatoval s Markou o lesních školkách. Že je to fenomén a že by s tím Liga měla něco dělat. Tomáškovi, našemu děťátku byly už skoro tři roky, hledali jsme školku. Dozvěděli jsme se, že

v údolí pod naší vesnicí je lesní školka Šárynka. Hned jsme tam vyrazili, potkali Sandru a Lindu a byli jako u vytržení. Moc jsme si přáli, aby nám děťátko do školky přijali. Najednou se vše spojilo. Viděl jsem ideu z vrchu, ale zároveň jsem byl rodičem, který milovanou bytůstku odevzdá v mrazivém ránu učitelům, kteří se snaží ho během dne zapojit do činnosti. Odpoledne si pak rodič vyzvedává šťastnou bahenní kouli, která má sice nudli u nosu, ale

vlastně je nemocná méně než děti v běžných školkách. Má nádhernou fantazii, vyrůstá v láskyplném a respektuplném prostředí.

Na semináři, který Liga lesní moudrosti pořádala u příležitosti 150. výročí narození Ernesta Thompsona Setona, vystoupili Robin i Tereza a představili myšlenku lesních školek všem účastníkům. Bylo víc a víc jasné, že obě ideje mají mnoho společného. Viděli jsme narůstající skupinu dětí a rodičů, kteří

korálkových činů může sloužit už jako konkrétní rámcový vzdělávací plán. Z našeho setkání odcházela s chutí prohnat jednotlivé činy ze Svítku drobnohledem kompetencí.

A dál? Hledáme stezičku, jak spřátelené organizace oboustranně prospěšně propojit, především co se úředničiny a návaznosti na oboje stanovy týče.

Z lesního klubu Za humny (Ivančice) vás zdraví Martina Turečková.

Závěrečné hodnocení účastníků nás ubezpečilo, že hypotéza byla správná. Systém woodcraftu je přenositelný i mimo organizaci, možná více, než jsme předpokládali. Společný večerní sněm v Soví rokli byl velmi malebný a příznávala se na něm skutečná Orlí pera, která si účastníci během odpoledne splnili. Krom toho jsme si během dne povídali o týpí a táboření v něm, vařili na ohni, zpívali indiánské a woodcrafterské písně, poznávali přírodu. Neděle pak byla zaměřená na práci s malými dětmi, s využitím korálkového zápisníku činů. Ten se setkal s velkým zájmem a ohlasem.

Na závěr citace ze stránek Asociace lesních mateřských škol <http://www.lesnims.cz>.

„Les je jako jedno velké hřiště a příroda jako moudrá učitelka – trpělivá, přívětivá i nesmlouvavá. Děti ve věku tří až šesti let, které jsou nejčastějšími návštěvníky lesních MŠ, najdou v přírodě to, co právě potřebují. Energií nabití dčáblíci přeskakují překážky, běhají a lezou tam, kam si ještě troufnou. Kdo potřebuje chvílku klidu, najde si tiché místo, odkud může pozorovat ptáky ve větvích nebo pilné mravence.

Pedagogové připravují program, který přirozeně navazuje na roční období a místo, které se pro daný

Zúčastnil jsem se pak i exkurze po Německu. Poznal jsem několik lesních a putovních školek, zajímavá přírodní hřiště. Viděl jsem, že za hranicemi jsou možné i některé věci, které u nás stále legislativně nejdou. V lesních školkách spatřuji nejen jasné propojení s woodcraft

tem, ale vidím v nich i předznamenání éry přírodních škol, které začínou vznikat. Do jaké míry budou woodcrafterské a kolik dětí z nich se zapojí do klasické kmenové činnosti, bude záležet i na nás.

Aleš Sedláček – Tokaheya

den stává učebnou pod širým nebem. Pomůckami jsou často přírodniny – klacík jako tužka na kreslení v písku, kamínky jako hudební nástroj nebo počítaadlo. Děti mohou poznávat všemi smysly – jak voní letní louka, jak zní různé druhy dřeva. A společně s učiteli přemýšlí a pozorují, pro koho má luční kvítí a plody lesa význam, poznávají vlastní hranice a rozvíjejí přátelství ve hrách, které mají v lese nekonečně mnoho podob. Neznamená to však, že děti z lesní MŠ nepoznají *výdobytky civilizace*, naopak. V zimě si děti uvědomí krásu teplého domova, po celý rok cestují veřejnou dopravou za různými

návštěvami a účastní se kulturních a jiných společenských událostí ve svém okolí. Lesní mateřská škola také vytváří různé slavnosti a jarmarky pro veřejnost.

Lesní MŠ může fungovat samostatně, nebo ve spolupráci s klasickou MŠ (sdílení kuchyně a jídelny, případně společná část programu). V obou případech pružně řeší poptávku po místech v MŠ a zájem o program venku.

Zásadou v lesních MŠ je menší počet dětí na pedagoga, než je tomu v klasických MŠ. Optimální počet je patnáct až dvacet dětí doprovázených vždy nejméně dvěma dospělými.“

Rawhide – netradiční dárky na poslední chvíli

Rawhide je surová kůže, která je velmi pevná a za určitých okolností i velmi tvárná. A co znamenají slova „netradiční použití“? Každý zná různé předměty, které byly určeny pro předem dané účely – bedny, parflashe, tašky, tubusy. Já jsem si ale rawhide oblíbil jako materiál, který se dá využít v běžném, takříkajíc neindiánském životě.

Obr. 8.

Návod na výrobu výše uvedených tradičních indiánských předmětů najdete v Infostudně na webu ligy, takže o zpracování rawhidu zde psát nebudu. Spíš přidám pár vychytávek, které se mi osvědčily.

Rawhide lze většinou ohýbat dle potřeby za sucha. Některé kůže se však v ohybu lámou. Proto doporučuji natírat místo ohybu vlažnou vodou a ohyb provést až po dokonalém změknutí ohýbaného místa.

Pak je třeba ohyb zafixovat, protože kůže má snahu vrátit se do původního tvaru.

Rawhide barvím malířskou hlinkou rozmíchanou v mléce (voda se neosvědčila). Kontury kreslím černou tuší. Pro lepší barevnou stálost pak celý výrobek navoskuji včelím voskem. Voskovat se dá rozehrátým včelím voskem (tzv. za tepla), nebo si předem rozpustíte trochu včelího vosku v terpentýnovém oleji (vznikne hustá vosková pasta) a tou se pak dá voskovat i za studena (terpentýn časem vyprchá). Terpentýn indiáni neměli, takže pro vyznavače původních technik není tato pohodlnější varianta vhodná.

Obr. 9.

Nejdřív jsem vyrobil krabičku na klasickou dýmku (obr. č. 1). Pak jsem postrádal pouzdro na brýle, tak jsem místo návštěvy obchodu vytvořil krabičku na míru z rawhidu. Aby se brýle nepoškrábaly, je krabička vevnitř vyložena měkkou jelenicí (obr. č. 2). Na táboření jsme stále řešili, jak esteticky a prakticky uložit toaletní papír – jako dobré řešení se ukázalo pouzdro z rawhidu (obr. č. 3).

Jezdíte na různé akce a vozíte s sebou nůžky? I na ty se dá udělat obal, aby se někdo nezranil (obr. č. 4). A co foťák? Na některých tábořeních není přípustné nosit klasickou fotobrašnu. Řešením je opět, jak jinak, vyrobit vlastní brašnu z rawhidu (obr. č. 5). Zde je to stejné jako s brýlemi, je potřeba brašnu vyložit jelenicí, aby se aparát neodřel. Vadí vám v týpi igelitové tašky na odpad? Někteří wocrafteri mají z rawhidu vyrobenou stylovou popelnici (obr. č. 6). Mám rawhidovou krabičku na hrací kostky (obr. č. 7) a rawhide je i vynikající obalový materiál na dárek – jeden z mála obalů, který potěší stejně jako obalený předmět. (Kdysi jsem koupil malý leštěný ametyst a chtěl jsem ho

Obr. 10.

Obr. 11.

Obr. 6. Vydří popelnice.
Foto: Jan Pechar.

dát někomu jako dárek. Tak jsem vyrobil malou rawhidovou malovanou krabičku cca o rozměrech 5×5×5 cm a bylo to.)

Ve svém fotografickém archivu jsem pak našel ještě další nápady, jak s rawhidem naložit. Například se může v létě hodit rawhidová kšiltovka (obr. č. 8) nebo pouzdro na příbor (obr. č. 9). Když si budete chtít vzít kousek indiánů s sebou i do práce, tak co třeba takováhle ozdobná plechovka na tužky (obr. č. 10)? Pokud máte všechno ostatní hotové, můžu také doporučit vlastní hrací karty (obr. č. 11).

Jistě vás napadne ještě mnoho dalších věcí, které se z tohoto materiálu dají vyrobit a používat v denním tábornickém i městském životě. Zkusíte poslat fotky svých netradičních rawhidových výrobků pro inspiraci ostatním. Myslím, že na webu se najde dostatek místa a ostatním to udělá radost.

Petr Novotný – Perry

Obrázky 1, 2, 3, 4, 5 a 7 se nacházejí na třetí straně obálky.

Ze starých kronik

Kronika Mawadanů – 4. díl

Schůzka (18. dne měsíce ptáčat)

Počasí je už sice krásné, ale zem je ještě vlhká od letošního vysokého sněhu, a protože musíme projednati některé věci, zůstáváme doma. Ale přece né! Slunce nás vylákalo aspoň na Stárků dvorek; zde jsme si udělali primitivní sedátka. Prvním bodem byla Šerifova přednáška o rasách v Evropě a o jejich rozdělení. Ke konci toho prosluvu přišel se na nás podívati Woowotana a přidal poznámku, co je povinností woodcraftera v tomto ohledu. Další se přihlásil Hadí muž se svou povídkou o lišce, kterou si sám vymyslel.

Potom vytáhl pokladní knížku a oznámil peněžný stav družiny Ma-wa-da-ni. Potom ujednali jsme se na družinových příspěvkách.

Šerif zároveň připomněl kmenové příspěvky.

Do veselé nálady přivedl nás Pirátův srnec Bubi, na kterém jsme se velice nasmáli. Pozorně a zvědavě si nás prohlízejíc, nenechal si ujíti příležitost, aby některému z nás nevrátil parůžky do zad a nebo do nohou. Rozveselili jsme se na něm tak, že jsme si chtěli zakřepčiti, leč zarazil nás tesař, který přišel opravovati plot.

Po zpěvu opustili nás: Woowotana, Ičko a Otto. My dali jsme se do dělání šípů, čelenek a podobně. Bubi znepokojoval nás stále a Haďákoví v jednom okamžiku převrhli jeho stoleček i stoličku. Chtěli jsme ho potrestati, ale jeho bystré nohy odnesly ho včas z dosahu pronásledovatelů. Howgh!!

Šerif

Schůzka (1. dne měsíce trávy)

O půl třetí začala. Hadí muž zapálil oheň a Pirát udělal obřad „Dýmky Míru“. Šerif vítá Wapitona a po přečtení kroniky předává mu slovo. Wapiton, který navštívil nás právě v této věci, začal nám vysvětlovati obřad „Sázení stromků“. Obřadu se zúčastní celý kmen. Bude konán 11. t. m. Bude zasazena lipka jako symbol Slovanství, ale místo sázení není ještě určeno.

Potom dali jsme se do debaty o ústředí, o Woowotanovi, o Černém vlku, Setonovi a o jeho návštěvě v Praze. Když nás Wapiton opustil, sebrali jsme luky a šípy a šli jsme si zastřílet ke Slatině. Střílení má na svědomí zlomený šíp a ztracenou špičku z oštěpu.

Nic jsme si z toho však nedělali a stříleli jsme dále. Za terč sloužila nám kopka drnů a bílý papír, který jsme na to položili. Za šera jsme se rozešli. Howgh!

Hadí muž

Schůzka (4. dne měsíce trávy)

Jako vždy, tak i dnes konaly se obřady. Vlastně jen jeden. Chtěli jsme jít ven, ale začalo pršet. Po kronice Šerif přečetl nám o našich myších. Jak se rozeznávají a kde žijí. Potom četl o zkameněném mozku, který se našel v travertinu. Nejde tu o přímé zkamenění, ale o tzv. zmydlatění. Jen po zmydlatění nastalo zkamenění. Též dozvěděli jsme se, že našla se zkamenělá noha; vlastně jen lýtko.

Chvilí jsme o tomto debatovali pak jsme se pustili do písniček. Po nich dali jsme se do ručních prací. Mezi tím přišla Pavla, která nás rozesmála svými brýlemi. (nepodepsáno, písmo je Pirátovo – pozn. red.)

Schůzka (16. dne měsíce trávy)

Započala se obřady. Vítr odfoukává dým hubky a teplé slunečné paprsky hřejí nás do zad. Šerif začíná otázkami z přírody. Potom, protože nebylo co projednávat, zahráli jsme si novou hru „myši, myši“ a hru „rychlá odpověď“. Po hře sebrali jsme šípy a luk a šli jsme ke kanálu střeleti.

Našli jsme si pěkné místočko a byli jsme zahrání z louky. Sebrali jsme tedy luk a šípy a šli jsme dále. Konečně krásně vyhlížející louka u Hrona zastavila naši bludnou pouť a my jsme se tam usadili. Za chvíli létaly již šípy a každý zasáhnutý bod vyvolal u nás výkřiky radosti.

Ale zatím stahovala se nad námi zrada v podobě černých mraků, které hleděly zlobně na zemi a první kapky deště dostaly nás k tomu, že jsme přidali do kroku a zachránili se tak před jarním křestem. Howgh!

Pirát

Schůzka (25. dne měsíce trávy)

Pochmurný den přiměl nás k tomu, že schůzkujeme doma. Po obřadech předčítá se kronika ze schůzek. A protože začínáme pěstovat lukostřelbu, přečetl nám Šerif něco o lucích a o cenách věcí k lukostřelbě potřebných.

Pro poučení hádali jsme podle obrázků jména slavných osob našeho národa.

Příhody lišáka Felixe líbily se nám velice a zvláště jeho mlsnota nás rozesmála a rozveselila.

Zpěv přivedl nás do radostné nálady, a proto nebylo divu, že jsme se tak dali do ručních prací. Dělalí jsme ozdoby na čelenky apod. Vyšivalo se perličkami a při tom se něco vyprávělo. Tak utíkal nám rychle čas, že jsme museli končit. Howgh!

Pirát

Vycházka (29. dne měsíce trávy)

Krásný sluneční den dostal nás ze stěn města a naše družina vydala se k lesu „Nad drahami“. Po cestě potkali jsme Čiperu, která nám přála dobrý lov. Při závorách u Slatiny zastavili jsme se nad zajímavým přírodním zjevem. Hejna ryb, hlavně tloušťů, táhla proti proudu, aby se v tišších a hlubších vodách vytřela. Po chvílce pozorování pokračujeme v cestě. Leč u cihelny zastavuje naše kroky šelestění v trávě. A hle! Již objevil Pirát u cestičky raněného ptáčka. Křidélko chudáčka ptáčka bylo zlámané, soudili jsme podle nádozu na křídle, a hlavička byla úplně lysá. Zastavili jsme se nad jeho utrpením a přemýšleli jsme, jestli bychom uměli zkrátiti utrpení tohoto mučedníka.

Ale po dobré úvaze pustili jsme ho a sami pokračovali jsme v cestě.

Na drahách dali jsme se do hraní a plížení. Určili jsme si hranici a za chvíli již šelestění v trávě oznamovalo přítomnost někoho z nás. Nikde se nic nehýbe a tu náhle vystrčí se nad pahorek jakási rozčuchaná hlava, která spatříc nepřítele, zmizla a dupání s těžkým oddychováním oznamovalo nám útěk a pronásledování blížícího se indiána, nepřítele. Jinde zase u stromu přikována stojí osoba a jen oči pozorují krajinu všemi směry. Trhnutí oznamuje objevení nepřítele a již osoba odpoutá se od stromu a zmizne v prohlubni.

Den p! Pokračoval však stálým tempem a západ slunce se blížil. Proto zanechali jsme neradi hru a ubírali jsme se k domovu. Howgh!

Pirát

401 Historie woodcraftu u nás
M Historik

Chvála foukací harmoniky

Je prima, když se ve kmeni zpívá a hraje na hudební nástroje. Aktivně provozovaná hudba vždy potěší. A je pěkné, když se v podvečer tábořem nesou tóny kytar a flétniček...

Jenže když trochu hudebně založený člověk poslouchá déle, něco ho trochu začne šimrat v uších: ty dvě flétny by přece neměly hrát unisono, a ta samá melodie pod zpěv taky nebude to pravé ořečové. Tak co s tím, abychom hráli co nejlépe a ostatní táborníci měli jen libé pocity?

Zobcová flétna je poměrně jednoduchý nástroj. Zvuk, který u příčné flétny vytváří ústní dutina, zde vzniká v *zobci*, z čehož plyne, že barvu zvuku měnit nelze. Tento nástroj je perfektní ve středověké či barokní hudbě, jako náhrada cínové flétničky se hodí do irské muziky, ale pro jiné žánry a tábornické zpívání je vhodný jen velmi omezeně, i když díky masivní propagaci prof. Žilky se hodně rozšířil. Pokud doprovázíte zpěv s kytarou, je chybou hrát tu samou melodii pod zpěv. Daleko lepší je, když flétnista zahraje mezihry a do slok si raději zazpívá (poslechněte si například, jak Spirituál Kvintet kdysi nahrál Růžičku); je též možno hrát protisměrnou melodii (kontrapunkt) nebo vyplňovat motivem takty, v nichž zpěv drží dlouhý tón či

pauzu. Pokud hrají spolu dvě zobcové flétny, nikdy nesmějí hrát totéž, to bude vždy znít falešně! Ideální je, když spolu hraje např. sopránová a altová flétna, v každém případě je nutno hrát dvojhlasy (zpravidla v terciích), kontrapunkt apod.

Znám však mnohem lepší řešení: pořídit si malou foukací harmoniku. Foukací harmonika se perfektně hodí do folku (vzpomeňte na Dylana, Mertu a mnoho dalších), do country, k českým lidovým písním, kde navodí atmosféru velmi tradiční tahací harmoniky, ale i do rocku, blues a dalších žánrů. Hra na ni není o nic složitější než na zobcovou flétnu. Jak na to?

Foukací harmonika není drahá. Opravdu profesionální nástroj (většinou to bude folk-bluesová harmonika Hohner) stojí od 500 Kč, ale už za stovku seženete levnější variantu, která je (skoro) stejně dobrá, jen méně vydrží. Ovšem na foukací harmoniku můžete hrát jen v jedné tónině (profíci zahrají ještě i v tónině sousední), takže pro běžné hraní budete potřebovat asi tři harmoniky, například C, D, E.

Základní hraní je jednoduché – střídavým foukáním ven a do sebe hrajete řadu tónů stupnice, i u malé harmoničky v rozsahu celkem tří oktáv. Když sešpulíte rty, hrajete jednohlasně, s více otevřenými rty hrajete dvojhlas v terciích

(to už žádná flétna neumí). Tón vytváří plíšek v harmonice spolu s ústní dutinou, takže můžete *pusou* měnit i barvu tónu, podlažovat (viz melodii „Tenkrát na západě“) – prostě možností je víc než u zobcové flétny.

Co hrát na harmoniku? Platí to, co jsem napsal výše o flétně; hrát tu samou melodii pod zpěv není ideální (ale kupodivu to tak netáhá za uši jako u flétny). Kromě mezihry můžete doplňovat zpěv táhlými tóny a různými motivy, ale navíc můžete velmi pěkně hrát doprovod: široce otevřenými rty zahrájete základní akordy, takže ve *tríakordovce* můžete hrát krátké akordy na 2. a 4. dobu v taktu – to samé dělávají v některých žánrech housle, mandolína apod. Píseň pak pěkně *houpá* (pokud to nekazí kytarista tím, že místo jednoduchého rytmu hraje jakousi rumbu). U českých lidovek pak můžete zkusit basový doprovod – koutky úst hrajete basový a melodický tón, jazykem odkrýváte na 2. a 4. dobu tóny mezi tím – a ten, kdo poslouchá za týpím, neuvěří, že vevnitř není tahací harmonika.

Hezké foukání přeje

Jiří Macek – Čikšika
obrázek z publikace Tomáš Linka:
Country foukací harmonika, G&W
Cheb 1999, jako autor fotografie
uvedeno „archiv Tomáše Linky“.

3D1	HUDEBNÍ PRODUKCE
M	Besedník
M	Hudebník

Vnitřní uspořádání rodinných kmenů v LLM

Na začátku bývá nápad, vzpomínka, touha zkusit něco nového, nebo pokus vlastním dětem zprostředkovat své zážitky z dětství. Ale především hodně, hodně nadšení.

ve kmeni odpověď na otázku – Proč se rodiny chtějí věnovat kmenové činnosti? – tak, aby to pro naši rodinu mělo smysl. Když se v rodinném kmeni toto nelehké dilema společně vyřeší, je už z poloviny vyhráno. Není žádnou hanbou, když je společný cíl méně všeobjímající a ušlechtilý, protože odněkud se začít musí. Např. naučit se žít v *naprostém* souladu s přírodou, není (i když si takových ideálů vážíme) asi ten pravý důvod, proč tohoto cíle dosahovat komplikovaně ve společenstvu devíti rodin. Ale naopak konkrétní a třeba i nižší cíle mnohdy fungují mnohem lépe – např. uspořádat dětem malebný tábor a mít možnost se s přáteli během roku setkávat na společných výpravách... Protože setkávání s přáteli, to je základní esence společného úsilí a dospělí (rodiče) tak získají odpověď na otázku, jestli stojí za to potlačit svoje *Já* a jít s ostatními společnou cestou. Takto nalezený cíl se může časem i měnit a upravovat, ale to je již z kapitoly „Kam směřovat rodinný kmen, když vlastní děti odrůstají“ – té se můžeme věnovat zase jindy.

V našem případě (tj. Tussilaga) to rozhodně bylo od každého kousek, a jelikož jsme měli štěstí a v pravý okamžik potkali ty správné lidi ze Strážců údolí, znovuzaložení kmeny bylo na světě.

Kmen se slavnostně založí raz-dva, ale co dál? Jak v něm rozdělit úkoly, rokovat a někdy i přijímat nepopulární rozhodnutí? A kdo nese zodpovědnost za tato rozhodnutí, jak vůči členům kmene, tak i veřejnosti?

Na rozdíl od dětských kmenů, kde přirozená autorita vedení je takřka

neotřesitelná a nekonečné hledání všem vyhovujících kompromisů je řešeno hlasem většiny s právem veta náčelníka, funguje samospráva rodinného kmene trochu jinak. Proč? Protože dospělí mají vždy plně legitimní právo k daným věcem zaujmout stanovisko a ve svém věku se hůř podřizují jiným názorům, byť většinovým – prostě je pro ně daleko těžší společně hledat pro všechny přijatelné kompromisy.

Tak odkud vlastně začít? Základním kamenem je nalézt mezi rodinami

Jakmile se rodiny shodnou, proč se chtějí kmenové činnosti věnovat,

hned se většina věcí v kmeni organizuje lépe. Rázem je jasné, jaké úkoly je třeba zajistit k naplnění vytyčeného cíle. Při rokování a hledání kompromisů vidíme důvod, proč nalézt shodu a jakému cíli budeme svá rozhodnutí podřizovat. I tak je ale nutné organizaci kmene podpořit i dalšími vnitřními pravidly a rituály.

Jedním ze specifik rodinného kmene je, že není možné na jednotlivé členy rodin nahlížet individuálně. Závazná rozhodnutí a postoje musí mít rodina projednána interně a vůči kmeni ventiluje konečné rozhodnutí za celý *rod* (v našem kmeni používáme univerzálnější pojmenování *rod* namísto *rodina*, lépe totiž pojmenovává složení, od babičky po vnoučata, nebo dvojice spolu žijících woodcrafterů...). Jak k danému rozhodnutí v rámci rodu dospěli, je jejich interní záležitost.

Na toto základní pravidlo navazují další:

Rod je nedělitelnou složkou (jen těžko je možné nějaké rodině mluvit do toho, který člen rodiny je součástí společenství kmene), celý rod

nese zodpovědnost za všechny své členy a případné konflikty jsou řešeny s rodem jako celkem (nebo s rodem určeným zástupcem).

O závažných rozhodnutích ve kmeni hlasují rody (je možné více uplatnit pravidlo většinového názoru rodů – základních kamenů kmene, než většinového názoru například dětí, kterých i v rodinných kmenech bývá více než dospělých).

Při hlasování po rodech již nemusí mít členové náčelnictva ještě jeden hlas z pozice vykonávané funkce pro kmen – pokud se k dané otázce vyjádřily všechny rody.

Samozřejmě není třeba k pravidlům přistupovat dogmaticky a v případě, že děti kohokoliv ve kmeni provádí nějaké nepřístojnosti, není nutné svolávat rokování celého kmene a projednávat s rodem daný přestupek. Určitě patřičné adekvátní zakročení dospělé osoby přímo na místě bude všemi členy společenství vítáno daleko víc. I hlasování ve věcech méně důležitých (např. pojmenování tábora), je dobré ponechat prostě většině, děti

tak dostanou možnost o něčem si rozhodnout samy.

Kmenové tradice jsou druhým pilířem vnitřního uspořádání kmene. Každý kmen si své tradice tvoří postupně, a je na ohnivci, případně kmenové radě, aby se ve kmeni udržovaly. Na kmenové tradice jsme po právu hrdí, pomáhají nám uvědomit si, kam a ke komu patříme.

Dalšími důležitými pilíři vnitřního uspořádání jsou náčelnictvo kmene (kmenová rada) a kalendář akcí. Těm se budeme věnovat v příštím tématu „Jak organizovat celoroční činnost v rodinném kmeni“.

Pokud Vás problematika rodinných kmenů zajímá – již dnes si všechny členy LLM dovolujeme pozvat na Setkání rodinných kmenů, které se uskuteční v termínu 4.–8. 5. 2012.

*Martin Pejša – Medvěd
a Gabriela Modřanská – Gábina*

4L9 Kmenový program

Proč jsou vrány černé

(Brule Sioux)

Ve dnech dávno minulých, v době, kdy země i lidé na ní byli ještě mladí, byly všechny vrány bílé jako sníh. V těchto starých časech neměli lidé ani koně, ani stříelné či kovové zbraně. Navíc byli závislí na lovu bizonů, aby měli dostatek jídla k přežití. Lov velkých bizonů s kamennými zbraněmi byl těžký, nejistý a nebezpečný.

Vrány situaci lovců ještě více zhoršovaly, protože se s bizony přátelily. Létající vysoko nad prérií, viděly cokoli, co se na prerii hne. Vždy, když spatřily lovce, jak se blíží k bizonům, zalétly ke svým přátelům a – sedíce mezi jejich rohy – varovaly je: „Krá, krá, krá, bratrance, lovci přicházejí. Plíží se skrz strouhy před vámi. Jsou za tím kopcem. Dávejte pozor! Krá, krá, krá!“ Když to bizoni zaslechli, utekli, a lidé hladověli.

Lidé uspořádali shromáždění, na kterém se radili, co dělat. Tou dobou byla mezi vránami jedna ohromná vrána, dvakrát tak větší než všechny ostatní. Tahle vrána byla vůdcem. Jeden moudrý starý náčelník lidí vstal a navrhl: „Musíme zajmout tu velkou bílou vránu a dát jí lekci. Nebo ji nechat vyhladovět.“ A vynadal velkou bizoní kožešinu s hlavou a rohy. Položil ji na záda mladému, statečnému muži a řekl: „Synovče, propašuj se mezi bizony. Budou si myslet, že jsi jeden z nich, a tak můžeš chytit velkou bílou vránu.“

Přestrojen za bizona na pastvě, vkradl se mladík do stáda. Velká chlupatá zvířata mu nevěnovala pozornost. Potom za ním vyrazili lovci z tábora s připravenými luky. Jak se přibližovali ke stádu, přiletěly – jako obvykle – vrány a bizony varovaly: „Krá, krá, krá, bratrance, lovci vás přicházejí zabít. Bacha na šípy. Krá, krá, krá!“ A jako vždy všichni bizoni prchli pryč – všichni, s výjimkou mladíka, schovaného pod chlupatou kožešinou. Ten dál předstíral, že se pase jako předtím.

Tak velká bílá vrána slétla níž, posadila se na lovcovo rameno, mávala křídly a říkala: „Krá, krá, krá, bratře, nejsi hluchý? Lovci se blíží, jsou za kopcem. Zachraň se!“ Ale statečný mladík se vymrštil zpod bizoní kožešiny a chytil vránu za nohy. Šňůrou z nevydělané kůže svázal její pařáty a konec upevnil ke kameni. Marně vrána bojovala, nemohla utéci.

Znovu se lidé shromáždili. „Co uděláme s tou velkou zlou vránou, která nás nechávala neustále hladovět?“

„Spálím ji!“ vykřikl jeden rozzlobený lovec, a aniž by mu v tom kdokoli mohl zabránit, vytrhl vránu z rukou toho, kdo ji chytil, a vrazil ji do poradního ohně i s provázekem a kamenem.

„Tohle tě naučí,“ řekl.

Přirozeně, že provaz rychle shořel a velké vráně se podařilo z ohně

odletět. Ale byla těžce popálená, některá její pera úplně shořela. Třebaže byla stále veliká, nebyla už bílá. „Krá, krá, krá,“ naříkala a letěla pryč tak rychle, jak jen mohla. „Už to nikdy neudělám. Přestanu varovat bizony a se mnou i celý vraní národ. Slibuji! Krá, krá, krá.“

Tak vrána prchla. Ale od té doby jsou všechny vrány černé.

Vyprávěl Good White Buffalo ve Winner, rezervaci Rosebud, Jižní Dakota, 1964. Zaznamenal Richard Erdoes.

Z anglického originálu *How The Crow Came To Be Black* (R. Erodés, A. Ortiz. *American Indian Myths and Legens*. New York: Pantheon fairy tale & folklore library, 1984. ISBN 0-394-74018-1) přeložil Pavel Spálený.

2B2 Překlad
3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Velký příběh Bílého bizona

3. kapitola

„Myslíš, že je čas, aby šel Malý svišť na válečnou výpravu? Vždyť je mu teprve osm zim,“ zeptala se Ráda se směje.

„Jistě, je to silný chlapec. Bude z něj dobrý válečník,“ odpověděl Bílý bizon a poplácal chlapce po zádech.

„Jestli to přežije, tak ano.“ Ráda se směje ustaraně sklopila oči.

„Já bych chtěl válečné malování, prosím,“ výskal Malý svišť a pobíhal okolo ohniště.

„Tak dobře,“ usmála se Ráda se směje a červenou hlinkou mu na tvářích udělala dva svíslé pruhy.

„Jsi připraven?“ podíval se mu Bílý bizon do očí.

„Bude to nebezpečné, jdeme krást koně Póniům, jestli se na to necítíš, můžeš zůstat tady.“

„Ale já chci jít, těším se na to celou věčnost,“ odpověděl rázně Malý svišť.

Ráda se směje se otočila. Nechtěla, aby Bílý bizon viděl její slzy.

„Prosím, dej na Malého sviště pozor.“

„Neboj se, pokud si nás Póniové nevšimnou, nemůže se nic stát,“ usmál se a chytl Malého sviště za ruku. Ráda se směje pokývala hlavou a zamávala Bílému bizonovi na rozloučenou.

Všichni šajenští bojovníci byli připraveni.

„Ještě žádný Šajen nevzal s sebou syna v tak útlém věku,“ zakroutil hlavou Kamenná palice.

„Wakantanka bude stát při mně, vím to, a když to Malý svišť zvládne, bude nejstatečnějším chlapcem z celého kmene.“

„Nechceš si to ještě rozmyslet, Bílý bizon? Přijít o takového hochu by byla velká škoda,“ namítl Psi chlup.

„Už jsem se rozhodl.“ Bílý bizon si stál pevně za svým rozhodnutím, ale uvnitř duše měl obavy.

„Tak tedy kupředu. Ať je Velký duch při nás.“ Bílý bizon pomohl Malému svišti na koně a tryskem se rozjeli směrem k Pónijskému táboru. Obloha se zatahovala v černá mračna a přestávalo být vidět. Pónijský tábor byl hodně daleko. Za dva dny k němu dorazili. Všichni slezli z koní a plížili se prérií.

„Malý svišti, až budeme u stáda, posadím tě na jednoho koně a ty s ním rychle jeď k naší vesnici. Kdyby se cokoli dělo, snaž se dostat domů, rozumíš?“

„Určitě to zvládnou, neboj se,“ kývl Malý svišť. Když už byli blízko stáda, udělal Bílý bizon, co řekl. Posadil chlapce na koně a ten s ním uháněl pryč. Bojovníci osedlali mnoho koní, a když už si byli jistí, že je Póniové nestihnou zastavit, spustili válečný pokřik. Šťastně se vrátili do vesnice i se všemi poníky.

„Měl jsi pravdu, Bílý bizon, tvůj syn je opravdu statečný a silný,“ přiznal Kamenná palice.

Bílý bizon se nadmul pýchou nad Malým svištěm a rozeběhl se ke svému týpí.

„Konečně jste zpátky, ještě že to dobře dopadlo.“ Ráda se směje mu padla do náručí. Ale potom se zarazila.

„Kde je Malý svišť?!”

„Myslel jsem, že už je dávno tady a spí,“ vyhrkl Bílý bizon.

„Kde jen zůstal? Nezajali ho Póniové? Co se s ním stalo, kde mám svého syna?“ vykřikla Ráda se směje.

„Ne, Póniové nás neviděli, řekl jsem mu, ať jede zpátky na ukradeném koni.“

„Já to věděla, věděla jsem, že

ho tam nemám pouštět. Co se mu mohlo stát?! Chci ho zpátky. Kde jen mám svého chlapečka?!” Ráda se směje vyběhla z týpí a křičela pod hvězdným nebem:

„Maaaalýýý sviiiišštiiiii!“ Nic se ale neozývalo. Všichni vycházeli ven z týpí a ptali se, co se děje.

„Tak on se nevrátil,“ vzdychl Psí chlupek.

„Půjdeme ho hledat,“ rozhodl náčelník Šedý kojot. Všichni se vracejí do týpí pro lucerny bílého muže.

Rozebíhali se po pláni a volali

jeho jméno. Bílý bizon se cítil provinile. Skoro se nemohl podívat do očí Ráda se směje, Seká prsty a Psímu chlupu, ale Malého sviště šel, samozřejmě, hledat také.

„Kéž bych mohl vrátit čas,“ pomyslel si a plynule navázal na halekání ostatních: „Mááalýýý sviiiišštiiiii!“

Kačka Bejčková – Thokatamaniho

3CC10 Vyprávění příběhu
M Besedník

Vyšla dlouho očekávaná kniha Kmenové zřízení s atraktivním podtitulem Pronikni do tajů lesní moudrosti a založ svůj kmen

Kolektiv woodcrafterských autorů pod vedením Ablákely – Josefa Porsche po letech usilovné práce stvořil příjemnou publikaci, která popisuje myšlenky, ideje a výchovné prostředky Ligy lesní moudrosti.

V první části s názvem Co je woodcraft se autoři zaměřili na život a dílo E. T. Setona a filozofii současného woodcraftu představenou a nahliženou pomocí čtyř pilířů woodcrafterské výchovy, za něž jsou považovány Táboření a pobyt v přírodě, Harmonický rozvoj osobnosti, Woodcrafterský zákon a Woodcrafterské společenství. Rovněž jsou zde představeny woodcrafterské symboly. Za velké plus první části knihy považují, že jednotlivé body (resp. symboly) jsou výstižně popsány tak, aby si čtenář udělal představu o tom, co vlastně dané tvrzení obnáší, aniž by autoři zabíhali do přílišných podrobností (tzv. se *nerozkecávají*).

Druhá část, kopírující název knihy, je určena zejména novým zájemcům o členství a činnost v LLM. Popisuje formy členství, uvádí, jak založit kmen či rod, odkazuje několika pěknými příklady ke kmenovým

zvyklostem, jako je například Zakládací listina či Zsvěcovací stezka. Chci ocenit srozumitelnost této části, při čtení jsem měla dojem, že čtenář opravdu dostává návod na to, jak postupovat, několik konkrétních nápadů a zároveň několikrát zdůrazněnou svobodu volby kmenových tradic.

Třetí, nejobsáhlejší část popisuje woodcrafterskou činnost z hlediska osobnostního růstu prostřednictvím Setonova systému sebezdokonalování se pomocí plnění činů i zásad, které uznáváme při pobytu v přírodě. Přináší náměty pro celoroční činnost woodcrafterského spolku a vysvětluje pojmy obřadnictví a ohnivectví. Byla jsem svědkem mnoha diskuzí nad tím, jak uchopit právě poslední ligová specifika. Myslím, že se docela zdařilo popsat obřadnictví s nadhledem, nicméně si nejsem jista, co slova jako „posvátný“ či tvrzení, že „pokud se člověk ohnivcem cítí, pak jím zůstává i poté, co funkci již nevykonává“ způsobí nepoučenému čtenáři, který nic z toho neviděl v praxi. Velmi oceňuji mnoho praktických poznámek a akcentovanou dobrovol-

nost a volnost pojetí, důraz na přirozenost a autenticitu a přijetí individuálního smýšlení.

Poslední část je věnována popisu tradičních akcí pořádaných současnou LLM a samotný závěr pak stručnému seznámení s propojením woodcrafterské a jiných organizací či názorových hnutí.

Knihy je doplněna mnoha Okeoyovými a Čiksikovými fotografiemi, zčásti dokonce i barevnými, a stylovými kresbami Pavly Levínské. Je natištěna na pěkném papíře a Apačova titulní stránka láká. Myslím, že autoři odvedli velmi dobré dílo, které dostatečně jasně, srozumitelně a citlivě může čtenářům představit filozofii a činnost naší organizace. Pro *kované* woodcraftery pak představuje knihu, kde vždy nalistují výstižně pojaté základní myšlenky lesní moudrosti a nad kterou budou mít v duchu nad čím mudrovat.

Publikace stojí 100 Kč pro členy LLM a 180 Kč pro kohokoli jiného a můžete si ji objednat na ustredi@woodcraft.cz.

Kateřina Benešová – Wičanphi

Rozhodli jsme se v našem časopise otevřít novou rubriku věnovanou zajímavým filmovým titulům, které tak trochu patří do vzdělání mladého (ale i staršího) woodcraftera a které by neměly chybět v jeho filmotéce. Zvolili jsme variantu tématických celků, které by tvořily spojovací rámec. Tím dnešním celkem jsou polární krajiny Arktidy. Pokud budete mít nápady na téma, které by vás zajímalo, tak se ozvěte. Připravujeme filmy s indiánskou a přírodovědnou tematikou a rádi uvítáme vaše náměty.

Redakce Woodcraftu

Rychlý běžec, Atanarjuat

Fast Runner, Atanarjuat

Drama/fantasy

Kanada

2001

172 minut

Režie: Zacharias Kunuk

Hrají: Natar Ungalaaq, Sylvia Ivalu, Peter-Henry Arnatsiaq, Lucy Tulugarjuk

Snímek je prvním celovečerním kanadským filmem, který napsali, produkovali, režiovali a hráli sami Inuité. Z tohoto krátkého sdělení vyplývá mnohé.

Poprvé jsem film shlédl v kruhu Velké rodiny a dělalo mi neskutečný problém rozeznat, kdo je kdo, natož si zapamatovat všechna jména. Zkrátka jsem Evropan, tak mi přijdou všichni Eskymáci neskutečně

podobní. V ději jsem se také trochu ztrácel, ale přesto mě přitahovala fantastická příroda, život Inuitů a naprosto odlišný eskymácký humor. Film je téměř tříhodinový, takže se připravte. První třetina filmu se prostě musí *vydržet*, protože je zdouhavá a tak trochu dokumentární, ale pak příběh nabere spád, že se nebudete stačit divit. Hudba je magická a podtrhuje drsný ráz Arktidy. Po celou dobu jsem nemohl uvěřit tomu, co se děje na plátně, a vstřebat to. To je pro mě něco naprosto nezvyklého. Snad proto jsme s kamarády následující dny nemluvili o ničem jiném. Ve filmu ožívá prastará legenda o lásce, žárlivosti a nehostinném prostředí ledu a sněhu. Inuitský příběh o sporu na život a na smrt mezi dvěma rodinami. A také o zradě, lásce a pomstě. Závěrečný běh Atanarjuata po ledových krách je zážitkem sám o sobě! Nás ovlivnil do té míry, že každoročně v zimě běháme *Atanuarjat memorial*. Věřte nevěřte, film jsem viděl od té doby několikrát a vždy najdu něco jiného, o čem stojí za to přemýšlet.

Kdo shlédl Rychlého běžce Atanarjuata, už nikdy nebude jako dřív :-).

Film si můžete objednat za neuvěřitelných 29 Kč na: <http://www.nejdvd.cz/levna-dvd/dvd-rychly-bezec>.

Nanuk – člověk primitivní

Nanook of the North

Dokument

USA/Francie

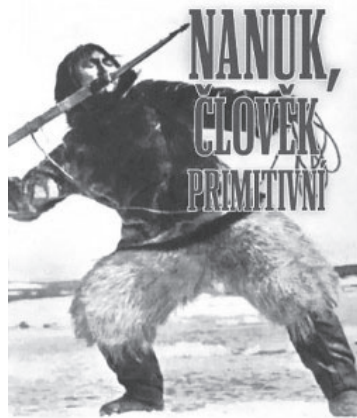
1922

79 minut

Režie: Robert J. Flaherty

Hrají: Allakariallak, Nyla, Cuana-you, Allee, Allegoo

ROBERT J. FLAHERTY

Flaherty často jezdil do severských končin a natočil ohromnou spoustu materiálu. Nešťastnou náhodou (požár od cigarety) však o všechno přišel a musel začít od nuly. Než sehnal peníze na další výpravy a natáčení, uběhlo mnoho let. Flaherty vzpomínal na všechny své nejlepší záběry, které byly nenávratně zničeny, a snažil se scény natáčet podle nich.

Kritici filmu vyčítali, že není autentickým dokumentem, že všechny scény jsou hrané, byť jsou autentickými obyvateli těchto končin předváděny činnosti, které opravdu byly naplní jejich života. Přese všechno dokázal věrně zachytit život Inuitů, ač si musel pomoci aranžováním scén. Nanuk je prvním etnografickým snímkem, prvním snímkem o člověku a přírodě, o jejich vztahu. Film vyznívá jako óda na člověka a jeho boj s krutou přírodou. Krutost zamrzlé krajiny opravdu pocítíte z každého záběru, i když vidíte Nanuku s rodinou, který je šťastný a umí se radovat z maličkostí. V dokumentu uvidíte lov, rybolov či stavbu iglů. Nanuk ve filmu neloví puškou, ale tradičním způsobem, nepoužívá kovové předměty a raduje se z gramofonu. Uvidíte na vlastní oči věci, o kterých jste doposud jen četli. Film je němý, což jen dokresluje celkovou atmosféru drsného severu a vůbec neubírá na prožitku. Hlavní hrdina filmu Nanuk zemřel hladem jen pár měsíců po natáčení v roce 1922.

Určitě stojí za to snímek vidět. Donedávna jej šlo sehnat v edici Levné knihy.

Ve stínu lovce

The Snow Walker
Dobrodružný/drama
Kanada
2003

103 minut
Režie: Charles Martin Smith
Hudba: Mychael Danna
Hrají: Barry Pepper, Annabella Piu-gattuk, James Cromwell, Kiersten Warren, Jon Gries, Robin Dunne, Michael Bublé

Film, který v sobě skrývá mnohem hlubší poselství, než byste podle jednoduchého scénáře čekali.

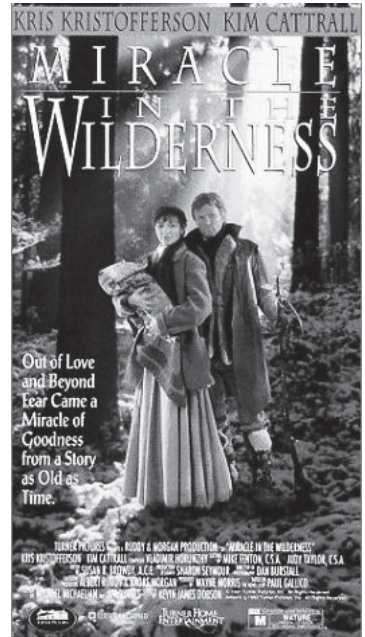
Věčné téma civilizace versus příroda je zde zastoupeno na jedné straně pilotem letadla a na druhé domorodou inuitskou dívkou. Film působí příjemně, poeticky a je nad čím přemýšlet.

Pilot Charlie Lavery nastupuje do letadla, aby dopravil palivo do vzdálené arktické oblasti. Po vyložení nákladu odlétá zpět s nemocnou ženou, kterou má vzít do nemocnice. Jeho stroj má však poruchu a zřítí se na místo daleko od civilizace. Oba dva pád přežijí. Charlie se vydá napříč krajinou, aby našel pomoc. Po bezcílném hledání se ocitne na pokraji sil. Když už to vypadá, že zemře, objeví se u něj žena, kterou nechal v letadle, a začne ho pomalu učit, jak přežít v divoké krajině vzdálené desítky kilometrů od jakéhokoliv kontaktu s civilizací. Obstáli byste jako woodcrafteri v podobné situaci?

Na to, jak to dopadne, se budete muset podívat.

Zázrak v divočině

Miracle in the Wilderness
Drama
1992
USA
86 minut

Film jsem viděl před mnoha lety, kdy jsem se začal více zajímat o indiánskou kulturu, a pamatuji si, jak mě překvapilo, jaké legrační barevné kabátky mají indiáni v zimě na sobě. Dneska mám úplně stejné kapote z Rainbow deky. Co je silné a zvláštní, je příběh narození Ježíše Krista převyprávěný do indiánských reálií.

Film vypráví příběh bývalého vojáka, který prožívá klidný rodinný život. Ten ale končí s indiánským nájezdem a následným zjetím celé rodiny tlupou Mnoha Koní. Jerrico Adams nevidí žádnou naději na přežití. Cestou do indiánského tábora se jim však zjeví Velký duch. Jerricova žena se snaží přetlumočit tento zázrak a zachránit tak životy celé rodiny.

Zajímavý snímek, který v sobě spojuje zimu, indiánskou kulturu a vánoční příběh.

Jan Bejček – Thokata Mani

Vánoce, vánoce přicházejí... aneb vánoční hry nejen na nadílku

Dnes se zaměříme na hry naplněné vůní purpury a vánočního cukroví, s řadou z nich mám osobní zkušenosti, protože jsme je hráli na nadílkách kmene, a tak pevně věřím, že se objeví letos třeba na té vaší. Na začátku her můžeme účastníky rozdělit do družstev. My jsme jednou použili kartičky s obrázky – kapr, stromek, kometa, sněhulák. Každý si vylosoval obrázek družstva a po celou dobu nadílky pak reprezentoval danou skupinu.

Vánoční Aktivity

Jedná se o lehkou modifikaci stolní hry Aktivity, kdy běžné kartičky s náměty rozšíříte o kartičky vánoční, na kterých budou napsány činnosti či předměty spojené s tímto obdobím, popř. můžete i zařadit názvy známých koled. Příkládám seznam pro inspiraci.

Zdobení stroměčku, hašení stroměčku, rozbalování dárků, stavění sněhuláka, pouštění lodiček, házení střevícem, zabíjení kapra, psaní přání Ježíškovi, pečení cukroví, zlaté prasátko, půst, kometa, Betlém, zpívání koled, výroba bramborového salátu, pletení vánočky, koulovačka, sáňkování, bruslení, svařák, rolnička, Ježíšek, setkání s rodinou, půlnoční mše, zvon, novoroční předsevzetí, zimní táboření, sníh, mráz, Mrazík, Popelka, prskavka, Nesem vám noviny, Štědrý večer nastal, Veselé vánoční hody, Tichá noc, Pásli ovce Valaši, Chtíc, aby spal, ...

Výroba betlémů

Pointa této hry je jednoduchá, každé družstvo má za úkol vytvořit betlém, a to z čehokoliv, což znamená, že se členové mohou převléct a ztvárnit biblické postavy, nebo je vyrobit ze sněhu, papíru, kukuřičného šustí, modelíny, moduritu (či fima). Jen je potřeba mít připraveny výtvarné potřeby, pokud není venku dostatek sněhu.

Řetězy na čas

Každé družstvo má k dispozici tři barevné papíry (co skupina, to jiná barva), nůžky, lepidlo a pět minut času na to, aby vytvořilo co nejdelší řetěz na stroměček. Před začátkem hry je dobré zmínit, že se bude hodnotit sice hlavně délka, ale také estetická stránka výsledného produktu, to abyste vyrobené řetězy mohli skutečně použít k ozdobení stroměčku.

Balení dárků

Hra je opět pro skupiny, jedná se totiž o štafetu. Pro každé družstvo je třeba opatřit: velký svetr (huňatý), velkou teplovou bundu (nejlépe péřovou) či kabát, čepici, šálu, rukavice (pletené), předmět, který se špatně balí do papíru (hrneček, plastová láhev, naběračka, mísa, ... zkrátka něco, co má nepravidelný tvar), balicí papír, nůžky, lepenku, mašli. Vedoucí bude ještě potřebovat stopky či jiný časoměřič.

Hráči vytvoří zástupy, první ze skupiny vybíhá v čas startu a je na něm, aby si oblékl všechny uvedené svršky a pak začal s balením přiděleného daru, na vše má ovšem jen minutu. Po zvukovém signálu určujícím konec časového limitu, se hráč musí vysvléknout z herního dresu, běžet zpět ke skupině a tam předat štafetu dalšímu ze skupiny. Ten má zcela stejný úkol jako jeho předchůdce. Hra pokračuje až do té doby, kdy budou všechny dárky řádně připraveny k exportu pod vánoční stroměček. Hodnotí se čas, za který byl úkol splněn, a také vzhled výsledného balíčku.

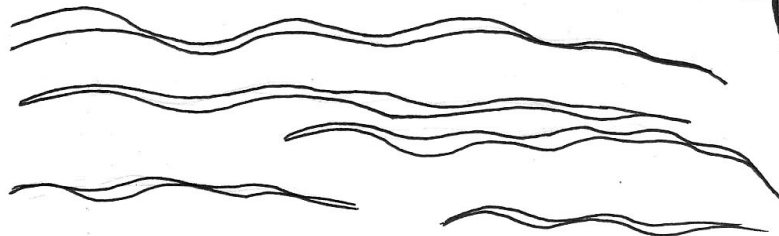
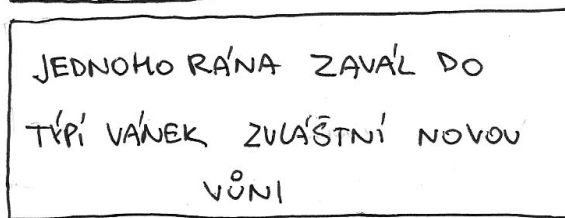
Kateřina Chvátalová – Ileyawin

4F3	Zábavný program
4L1	Hry ve kmene
M	Rádce

STARŠÍ SESTRA A TAJEMNÁ VŮNĚ

Obrázky k článku „Rawhide – netradiční dárky na poslední chvíli“ ze strany 30.

Obr. 1.

Obr. 2.

Obr. 3.

Obr. 4.

Obr. 5.

Obr. 7.

Woodrafterské cvičení bystrosti, počepicovosti a otevřenosti hlavošti

aneb

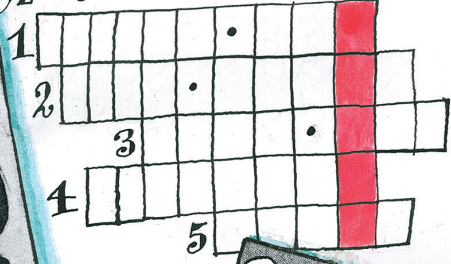
Glava mení jen na čelenku

1. objevíš 3 lidské obličejje?

2. Znáš česká jména těchto náčelníků? Jestliže ano, tajenka ti prozradí, co používali indiáni, když nemohli jít pěšky.

3. Dovědl bys určit k jakým kmenům tyto slavní náčelníci patřili?

4. Najdeš Černého sokola? Má 4 péra, nosí 5 medvědích drápů a v toule 6 šípů.

Řešení: ② SEDICI 'BRYK', RUDY OBLAK, 'TURPY NŮZ', GERONIMO, JOSEF ③ SIOUX-HUNKPAPA, SIOUX-OGALALA, ŠADEN, APAC, NEZ PERCES ④ JE TO TEN S TEČKOU NA NOSE.